

Velja po pošti:
 Za celo leto naprej . . . K 28.—
 za en mesec . . . . . 2.—20
 za Nemčijo celoletno . . . 29.—
 za ostalo inozemstvo . . . 35.—
V Ljubljani na dom:
 Za celo leto naprej . . . K 24.—
 za en mesec . . . . . 2.—
 V spravi prejemov mesečno . . 1.—70
Sobotna izdaja:
 za celo leto . . . . . 7.—
 za Nemčijo celoletno . . . 9.—
 za ostalo inozemstvo . . . 12.—

SLOVENE

Inserati:
 Enostolpna petstvarsta (72 mm):
 za enkrat . . . . . po 18 v
 za dvakrat . . . . . „ 15 „
 za trikrat . . . . . „ 13 „
 za večkrat primeren popust.
 Poročna oznanila, zahvale, osmrtnice itd.:
 enostolpna petstvarsta po 2 vln.
Poslano:
 enostolpna petstvarsta po 40 vln.
 Izhaja vsak dan, izjemoma ne-
 delje in praznike, ob 5. uri pop.
 Redna letna priloga Vozni red.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
 Rokopisi se ne vračajo; nehranirana pisma se ne
 sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74. —

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun
 poštne hranilnice avstrijsko št. 24.797, ogrsko 26.511,
 bosn.-herc. št. 7563. — Upraviškega telefona št. 188.

Novi vojni davki.

Preskrba svetovne vojne z denarjem za vojaške potrebe je napolnila vse vojskujoče se države poiskati izrednim potrebam tudi izrednih virov dohodkom. Dočim so doslej glavne države entente uvedle za državne potrebe pri prebivalstvu najrazličnejših, dostikrat občutnih davkov, so centralne države samo popravile nekaj davčnih vrst. Nemška država, ki je po treh vojnih posojilih tako lahko preskrbela milijardskih vsot, da je daleč nadkrilila vse kapitalne transakcije sveta, se je odločila sedaj k obdačenju vojnih dobičkov, da bi si zagotovila takih novih dohodkov v vojne namene. V seji dne 25. p. m. je rešil nemški zvezni svet zakonske načrte glede obdačenja vojnih dobičkov, ki zadevajo delniške družbe, družbe z omejeno zavezo in enake družbe, katerih namen je pridobitev, ter državno banko. Pridobitnim družbam se je ukazalo, da morajo naložiti posebej 50 odstotkov v vojnih letih več doseženega dobička ter ga upravljati ločeno od ostalega premoženja. Tako hočejo za-
 braniti, da bi se razdelili ti večji dobički med delničarje in društvenike in tako odtegnili naravnostnemu obdačenju z nameravanim novim davkom. Obdačenje vojnega dobička pri nemški državni banki se je glede na posebno stališče tega zavoda uredilo s posebnim zakonom. Ta ukrep 1. izravnilno pristojbino za dne 4. avgusta 1915 začasno odpravljeni davek na note, in 2. davek vojnemu dobičku v znesku 50% višjega dobička, ki se je dosegel v vojni dobi v primeri s povprečnim dobičkom v letih 1911. do 1913. Dočim je iznašal povprečni dobiček nemške državne banke v poslednjih treh letih miru 38 in pol milijona mark, je iznašal v letu 1914. do 67 milijonov mark. Ako se odšteje od tega povprečni dobiček zadnjih treh let, se pokaže v letu 1914. večji dobiček 28 in pol milijona mark, tako da je polovico tega torej 14 in četrt milijona mark odkazati državi kot vojni davek. Za leto 1915. se ceni čisti dobiček državne banke 220 milijonov mark. Po odbitku posebnih plačil v znesku 114% milijona ostane okroglo 105% milijona. Od tega pripade državi pred vsem 33% milijona ter davek od čistega večjega dobička 46 milijonov mark. Skupaj ima torej nemška državna banka v letu 1915. oddati državi pristojbin v znesku skoro 194 milijonov mark. Ta znesek pa se utegne še povežati za 41 in pol milijona mark, katere je banka po-

ložila po običaju v pokritje dvomljivih tirjatev in morebitnih vojnih izgub.

Tudi laškemu ljudstvu so privoščili v zadnjem času šopek davkov, v katerem se nahaja tudi obdačenje vojnih dobičkov. Ta davek bode zadeval izredne vojne dobičke trgovcev, posredovalcev in industrijalcev, ki so jih dosegli v dobi od prvega avgusta 1915 do konca leta, in znašal 5 do 30%. Razven tega so uvedli takozvani vojni centesim, s katerim so zadeti vsi dohodki, ki so podvrženi direktnemu obdačenju, ter pomeni 1% odbitka pri vseh plačilih javnih blagajn. Novi davčni zakon italijanski uvaža poostreitev vseh reklamnih davkov in knjižnih pristojbin ter povišanje davka od koles, od vžigalic, od prodaje soli, razven tega povišuje poštino pri notranjih pismih na 20 centesimov ter nadaljnjih 20 centesimov za vsakih 15 g višje teže. Italijanski zakladni izkaz h konci oktobra kaže, da se je povišal italijanski dolg v oktobru za izredno visoko vsoto 800 milijonov in dosegel 4861 milijonov. V tem se je gotovo že prekoračila peta milijarda, čemur se ni čuditi, zakaj od 7 milijard, ki jih je Italija izdala doslej za oboroženje, sta pokriti komaj dobro 2 milijardi s stalnim posojilom. Italijanske državne finance, ki so bile po izgubi dohodkov iz kolonij oškodovane temeljito, bodo težko izravname po teh novih davkih in pristojbinah.

Po novejših poročilih ima tudi ruski finančni minister pripravljeno za Ruse novo davčno presenečenje. Med drugim hoče uvesti davek na imetje, ki bode zadel vsa velika in mala imetja s primeroma enim odstotkom in poživil rusko državno blagajno po ministrskih proračunih za 400 milijonov rubljev na leto. Razven tega namerja novi ruski davčni načrt obdačiti stopnjevanje dohodke iz kapitala od 7 do 50 in dohodke iz delov od 3 in pol do 25 odstotkov. Iz tega davka je izračunal Bark 600 milijonov rubljev dohodkov, ki se pa razdele na tri leta, tako da pride na leto 200 milijonov.

Tudi na Angleškem proučavajo novih davkov, čeprav angleški davek na imetje obtežuje davčno moč angleškega ljudstva že več kakor prav.

Dočim so na Ogrskem že pričeli z obdačenjem vojnih dobičkov, imamo v Avstriji doslej samo še načrt uvedbe takega davka. Najbližja bodočnost pa utegne pripraviti tudi našo vlado od tega, da prouči natančneje to vprašanje. Kakor se čuje, bodo poskušali tudi s zvišanjem prometnih pristojbin zagotoviti državi novih dohodkov.

Posel pri nadvojvodi.

(Iz knjige »Krieg im Stein«. Erlebtes, Gesehenes, Gehörtes aus dem Kampfgebiet des Karstes von Ernst Decsey. Leykam, Graz.)

Njega cesarska Visokost ima še dela, počakati moramo. Pobočnik nas povede na bližnjo višino, ozka pot drži na travnik. Daljnogled je postavljen, tam, pred njim klop.

»Ali hočete pogledati na bojišče?«
 Nagnemo se naprej, vse široko bojišče se nam odpre v majhnem steklu. Baš pred nami se razprostira rumena saharška planota. Tri vrste rjavo-vij-njevih obronkov se vijejo po nji. »Laške postojanke«, pojasni častnik. — Zdajci zagrmí top in iz prvega obrunka se zaprši zažrel ogenj proti nebu ter se zavije takoj v grozničavo črno oblačno kroglo, ki se ustavi nekaj časa na mestu ter se zavleče naposled po gorovi. Ena naših ekrazitnih granat je udarila v italijansko postojanko. Kakor mravlje tekajo Lah semtertja. Bili so zadeti v živo.

Nekaj pešcev se prikaže na strmi poti, ki drži proti nam. Štabni častnik in srednjevelik, vitek častnik, ki ga vojaško pozdravljajo vsi: Nadvojvoda. Smehljaje pokaže po travniku: »To je moj salon, drugod Vas žal ne morem sprejeti; soba moja je silno majhna, predsobe pa nimam.« Smehljaje pozdravi goste, že prve besede so nam šle k srcu. Dober človek mora biti in moder; to je videti. Mehak, smehljajoč, miren in vendar poln je glas njegovih usten; malo na ogrsko vleče. In vsak hip se čuje lokavost v tem glasu, humor, znamenje poguma in zaupno veselega srca.

Nadvojvodu povemo, da prinašamo darov, njegov glas zadoni gorko: »Vesel sem, da imam priliko sam se Vam zahvaliti v imenu vojakov. Tako izredna dela vrše, da darov niste mogli prinesiti vrednejšim.« Vojkovodja sprejme hvaležno tudi pesmi Kernstockove, ki mu jih izroči poslane Wastian: zbirka sabljanic je, šopek železnih verzov, ki jih je izdal vojnopreskrbovalni urad. »Da, Kernstock,« pravi Nadvojvoda, »poznam ga; čital sem že več njegovih stvari.«

Vsi pogledujejo sedaj skozi daljnogled na rumeno ravan, zakaj le-ta je bojišče. Sedaj beli, sedaj rumeni oblački se prikazujejo. Slučajno stoji Nadvojvoda sam z menoj za daljnogledom. »Cesarska Visokost, ali je res, kar smo se učili v prostovoljski šoli, da je napadalec radi morebitnega pretežja na

boljem kakor branilec, ali je tudi to resnica razbila vojna kakor toliko drugega? Zakaj zdi se mi, da topot branilci — mi — nadkriljujemo?« Na to vprašanje je odgovoril Nadvojvoda: »Ne, resnica ostane resnica. Vedno je na boljem napadalec po moralnem pretežju — toda gre se pri tem za njegove ljudi in za duha, ki veje v njih. Jaz s svojimi ljudmi — ako bi stal tu doli — bi bil že dosegel svoj namen. Da, da, s z mojimi ljudmi.«

Baš se je razpočila doli na planoti zopet ekrazitna granata in vrгла črno jezo proti nebu. Nadvojvoda je pogledal italijanske postojanke in je priki-mal zamišljen: »Da, ti tu-le doli vedo čisto dobro, kaj jih čaka. Njihovi ranjenci so mi rekli, . . . sko bojišče je grob njihove domovine . . .« Pogledal sem ga začuden.

Potem smo odšli. Častniki kramlja-jo šepetaje o Nadvojvodi. Kako malo ima počitka, kako špartanski živi, in to že vse leto, odkar se je pričela vojna. Pred njegovim stanom stojita dva pred kratkim uplenjena italijanska strelna stroja. Ogledam si jih; italijanska? Oba imata nekako varstveno znamko v angleskem jeziku in na njih stoji jasno in z velikimi črkami: Italy. Prišla sta najbrž iz velikega prodajnega skladišča onstran oceana . . . V tem pripoveduje častnik dalje o Nadvojvodi. Prvi delavec je med vsemi, leze med ljudi v strelne järke, gre v vsako bolnišnico, reši osebo vsak spis. Uživa mnogo časti — a ne podedovane — prislužene.

Kosilo je vojaški pripristo kot povsod. Tri jedi, juha, meso, prikuha, vse na cinastih krožnikih in vino v cinastih kozarcih, kakršne sem videl le v gledališču izvrševati prazno nalogo. Bolj pripristo kosilo skoro ni mogoče kot pri tem vojskovodji in njegovem omizju. A lepa je neodlična lesena hladnica, v kateri sedimo. Sredi vinograde in svetlo morje se sveti iz daljave in topovski bas godrnja iz nižave . . . Višji štabni častnik pride prepozno — zadržalo ga je bilo delo — in opravičujoč se se ozira po prostoru pri gosto zasedeni dolgi leseni mizi. »Le sedite tukaj sem k meni,« pravi Nadvojvoda in pokaže prazno mesto poleg sebe; »v vojni ni etikele.« In za malo povzame: »Hvala Bogu, da je ni. Svoj živ dan sem si želel takega časa, no, doživel sem ga . . .« A čuti bi se moral ta izrek iz njegovih ust, z njegovim glasom, ki ni-ma klicajev, videti bi morali moški izraz obličja, ki je spremljal te besede!

Dobre volje pove nekaj dogodkov. Nekeč je začel v kolera-bolnišnico, da

LISTEK.

Marija na Krasu.

(Iz knjige »Krieg im Stein«. Erlebtes, Gesehenes, Gehörtes aus dem Kampfgebiet des Karstes von Ernst Decsey. Leykam, Graz.)

Na kamenitem polju Rožendola stoji Mati božja. Nežno drži svojega sinka in gleda predse; gleda onim nasproti, ki prihajajo k njej z bolestjo v srcu. Ko pridejo prednjo ter dvignejo k njej svoje oči, tedaj jim pogleda od dna srca in jih potolaži z zagotovilom svoje dobrotne pomoči: »Tudi ti tebi pomagam, tudi ti . . .«

Že dolga leta je stala samotna na polju v žgočem solncu, tam, kjer se dviga nizki griček. Njen pajčolak je bil nekoč bel, njeno oblačilo modro, njen obraz pa zlato-okrožolt, kakor obrazi kraških žena, ki se v solncu rode in v solncu umirajo. Vsak večer so bile prihajale žene in se izročale Mariji. Iskale so njenega pogleda in ga našle.

Sedaj je stal na straži poleg nje vojak, majhen fant z ostrimi očmi. Korakal je s puško na rami gor in dol. Ivan. Iz čistega zraka je prihajal daljen zamolkel glas. Kakor iz globokega jezega grla. Ča-

sih je prišel bliže. Nekoč je nekaj udarilo v tla. Zjutraj je videl Ivan rdečežolto golo rano zemlje — — Toda vojak se ni bal. Stal je pri Mariji na Krasu.

Ali ga ni poklicala? Semkaj?

Pred letom je bil s svojim polkom odšel v svet. Iz Trsta na Ogrsko, potem na Srbsko pa na Poljsko. Svet je sestajal iz črnih kočirnih gozdov, iz rjavih njiv in cest s težkim, globokim blatom. On pa je molil k Mariji, na Ogrskem, Srbskem in Poljskem. Klical je iz tujine: »Daj mi priti domov. Pridi pome, Marija, pridi! . . .«

In Marija ga je slišala, Marija na Krasu, se smehljala in mu izpolnila željo.

Ivanov polk je dobil povelje in se vozil cele dneve in noči. Nenadoma so se pokazale na zelenih gričih samotne bele cerkve, zrak je postal nežnejši, prikazalo se je kamenje, svet je postal siv in lep, polk je prišel v domačijo. Stal je gori pod milim nebom, na planoti.

Ivan bi jo bil spoznal z zaprtimi očmi. Na zvoku zraka, na vonju vaškega dima, na toploti bližjega solnca. Kaj ni prišla ponj Marija in ga privedla nazaj?

Sedaj je stal tu in stražil domačijo. Včasih je menil, da straži Marijo samo. In s tovariši je zlagal kamenje, da je zrasel majhen zid, čez so položili veje in skrili Mater božjo. Ko je bil prost, je zlezal dol v tabor in si vzel barv. Ni mogel gledati, da je bil prej beli plašč siv in umazan, da

je modrina oblačila odpadala. In poslikal je plašč in oblačilo, da sta se sveže svetila, belo in modro. Moral se ji je zahvaliti.

Vsak drugi dan je stal na straži in gledal preko solčne pustinje. Ni se čutil zapuščenega. Vedno je bila z njim, Marija. Že tedaj, ko je nosil še deske hlačice in nihče ni vedel, kaj bi z njim. Župan ga je nekega dne prijel za roko in peljal v risarsko šolo v Trst. Ali mu ni tega vdihnila Marija? Kajti risati, to je Ivan vedno želel. Komaj si upal povedati. In sedaj je bil sam učitelj na tej risarski šoli, v Trstu. Ničesar drugega si ni želel. Ali ni Marija vedela za to in mu naklonila?

Nikogar ni imel, ki bi ga bil mogel prositi. Mati? Kdo je bila njegova mati? Če je zrl tako preko širne pustinje, se mu je zdelo, kakor bi bilo to njegovo življenje: kamenito in samotno, toda v varni bližini Marije.

Njegova mati je bila črnolasa in žoltopolta, hodila je s košaro na glavi. Kje je bila sedaj . . . ? O kakem očetu ni župan nikoli ničesar povedal.

Časih je prihajal globoki srd iz nevidnega grla bliže. Ob sinjem dnevu se je iz nevidnega izvil nekaj težkega in čofilo lomeč se v tla. Zrak je zakričal. Kamenje se je razletelo ko trda moka. Ljudje so vedeli, vse je odvisno od njih. Stotnik jim je

povedal. Nobeden ni šel nazaj. Sklonili so obraze, poljubili kamenje.

Nekega dne so nesli Ivana v Rožnidol. Štirje vojaki so ga nesli. Ustavili so se pred kmečko hišo, pred katero je bila utica iz vinske trte, na strehi pa je plapolala bela zastava s skratnordečim križem.

Ko se je prebudil, je bilo hladno krog njega in temno.

Šepetajoč glas ga je vprašal: »Ali vas kje boli? Noga? Roka?« Zadnje, kar je Ivan videl, je bila trda kamena moka, ki je sikala v zraku. Potem — — Molčal je.

»Zakaj je tako temno?« je vprašal. »Zakaj je tako temno . . . ?«

»No . . . tudi oči smo vam zavezali. Vaše oči morajo počivati. To je samo iz previdnosti, veste. Iz previdnosti, je rekel gospod zdravnik.«

Nekega dne je vprašal drug, moški glas: »Torej, kako je, Ivan?« Polkovni zdravnik.

»Gospod doktor . . . gospod doktor!«

»No?«

»Prosim pokorno, gospod doktor —?«

»Kaj pa moj dragi?«

»Povejte mi, toda tako, kakor bi sami sebi — saj vendar ne bom oslepel?«

Roka se je sklonila na njegovo čelo. »Toda, Ivan. Kje! Kam pa mislite! Slep! Oči moramo samo varovati! V par tednih, potem — no da, saj boste — —«

— videl?«

bi posetil bolnike. Govoril ž njimi, po-
boža tudi tega ali onega, jim da roko,
pomiri jih... Naposled hoče oditi. Te-
daj pride v sobo sanitetni vojak, se po-
stavi predenj in pravi: »Kaiserliche Ho-
heit, bitt' ghorsamst — aber die Hand
ins Maul tuns mir jetzt nicht stecken!«
Ta poljuden zdravstveni opomin je se-
veda vzbudil mnogo veselosti pri omiz-
ju, a najpristnejše se je smejal Nad-
vojvoda sam.

Njegovega glasu pozabiti ne mo-
rem, ostal mi je trajno v spominu. Med
pogovorom je dejal sicer, a razločno
sem ga čul iz govorjenja: »Ta vojna?
Mi moramo zmagati, kje naj bi bila
sicer pravičnost?«

Odpeljali smo se, grmenje topov
nam je bilo vedno bliže. Po ušesih pa
mi je zvenel še nadalje glas, ki je go-
voril: »Kje naj bi bila sicer pravič-
nost?«

Grad Devin.

(Iz knjige »Krieg im Stein«. Erlebtes, Ge-
sehenes, Gehörtes aus dem Kampfbgebiet
des Karstes von Ernst Decsey. Leykam,
Graz.)

Ko je od nekdaj prišla novica, da so
obstreljevali in razbili grad Devin, me
je zbolelo v prsih. Morda zahteva stan-
ovska čast starega, častitljivega gra-
du, ki je doživel toliko zgodovine, da
mora prebiti tudi zgodovino sedanjih
dni, a kdor ga razsujе, je razdri hkrati
tisoč let lepe sanje. K sreči je priletelo
v grad le nekaj granat in še vedno stoji
na mestu tako srednjeveški, kot je stal
stoletja s svojimi zidovi, pomoli, mosti-
či, s svojim stolpom, ozidjem in — pri-
povedkami. Od Trsta sem sem videl
navadni obris: temno sinji četverkot-
nik s temno črto ob strani, visoko nad
rdečo skalno zajedno nad srebrnoble-
stim se zalivom Sesslanskim. Italijan-
ska kanonada je bila gotovo negotova,
negotova kot je vsa vojna, katero je po-
vzročilo »oduševljenje naroda«, a je
tako malo navduševalna onim, ki jo
morajo vojevati. Ali je mogoče obstre-
ljevati Trst, mesto, katero je osvobo-
diti? Podoben resen dvom čustev je
moral vladati tudi pri Devinu.

Granate, ki naj razbijejo Devin, bi
razbile sicer nemški grad, pradedni
plemski dom Tybeinov, ki so bili tam
do 15. stoletja, izumrli in dobili grofe
Thurne za naslednike. A ti so se že ime-
novali della Torre... Drag črn mar-
mor so lomili v Tybeinu in ga vozili v
Benetke, olice in konji so hodili na La-
ško, in Laška je prihajala sem in po-
barvala domača imena z laškim firne-
žem: iz Vidma so nastale Udine, iz Tr-
žiča Monfalcone in Ogleja Aquileia. In
na skali devinski je sedel menda celo
Dante — ali ne zadevajo tako italijan-
ski topovi narodno važnega mesta? Kaj
je storiti torej?

Zdravnik je odšel. Ivan ga je slišal go-
voriti s sestro. Čutil ni nobene bolečine ne
v roki, ne v nogi. Vse to je bilo trdo in
trdno na telesu. Toda nekaj drugega je pri-
šlo in ga mučilo ko bolečina, prišlo vedno
znova, in če je je zdravnik s svojimi be-
sedami pregal, se je vedno znova pripla-
zilo do njega: Saj vendar ne bom osle-
pel —? Tako je vpraševalo. In on je
vprašal Marijo. »O Marija, saj vendar ne
bom oslepel...?« Tako je molil v temo:
»Ne dopusti, da bi oslepel...«

In Marija je bila z njim. Prišla je iz
svoje koče. Splavala je po griču navzdol.
Čutil je dobre, nežne prste — iz zlate
soparice je prišla, s srebrnobelim plaščem,
z bleščečimi modrim oblačilom ter mu zrla v
oči milostno in nežno, kakor je gledala
vsikdar. Pogledal je Marijo — in svitli
oblaki so se razdelili in Marija ga je pe-
ljala po lahkih stazah preko oblačnih go-
ra — imela je dete na desni roki in z
levico je oklepala njega — in — in spo-
daj so ležala sinja morja, rdeča jadra la-
dij in bele hiše mesta, sivi griči s temnimi
cipresami, in mogel je videti: Morja, ladje,
hiše, ciprese, in v rokah je držal barvaste
črtne in slikal je, slikal tako lepo, kakor
je vse to bilo, kakor je bil poslikal Marijin
srebrni plašč. Iz črtnikov so plamenele
barve in luči, slikal je ožarjeni svet, kakor
ga je videl, slikal potoke, reke, morja kri-
stalnoplameneče, blesteče luči...

Štirje vojaki so nesli njegovo truplo.
Štirje tovariši so postavili krsto na tla.
Bilo je na malem pokopališču, ki leži v pe-
kočem solncu. Še enkrat so videli tovariši
njegov upadli obraz. Oči so bile ena sama
rana. Čez njo so položili čepico. Potem so
ga spustili v grob.

Toda na ustnicah je imel čuden, sko-
raj zviti, svoje stvari gotov smehljaj. Ne, ne.
Nikakoli rana. Ni bil oslepel. Klical je bil
Marijo in Marija je prišla. Videl jo je. Ve-
del je... Preje je mogel izgubiti življenje
nego luči oči, kajti ni bil sam na tem sve-
tu, ona je bila z njim, ona ga je varovala.
Marija mu je dala luč. Marija na Krasu.

K sreči je bil Dante po Istri povsod
doma in je bival povsod hkrati kakor
čudodelnik. V Devinu kažejo s prstom
kamen, na katerem je počival Dante,
ko so ga pregnali iz Florencia. V Tolmi-
nu kažejo podzemsko jamo, kjer je na-
šel misel za svoj »Pekel«, v Pulju kraj,
kjer je — o strelal že takrat — slutil
italijansko mejo. Pravzaprav, kje ni bil
Dante na Primorskem? Livornski trgo-
vec z žitom Papanti je izdal pred nekaj
leti celo knjigo krajev, kjer je Dante se-
del, mislil, pesnil. A pesnik je bil ven-
dar velik siromak in je v solzah jedel
grenki kruh pregnanstva, katero mu je
bil prerokoval že praded Cacciaguida.
Tako dobro kot D'Annunzio se temu
možu torej ni godilo. Kdo naj bi mu bil
dal potno ustanovo?

Edino, kar je izgubil Devin, je lepa
kopel. Lepa kopel ni pravi izraz. Nekaj
ljubeznivejšega, kot je mehki pešeni
zaliv Sesslanski, si misliti ni mogoče;
človeku kar trga obleko s telesa. Letos
so se umivali tam seveda le rjavi životi
vojakov. A prej? Po gorkem pesku so
se valjali razkošniki iz velikih mest. Ob
večerih so se šetali po parkovih potih
belo oblečeni zdravi bolniki. Morje je
šumelo, šepetale so magnolije, šepeta-
lo razkošje kot pri starih Rimljanih.
Zakaj pri vseh prijetnih in razkošnih
stvarih rečem lahko, kot pri starih
Rimljanih... Da, stari Rimljani so se
kopali tu v Sextiani, so uživali razkoš-
je tu ob Sextiani, po razjedjenih oplju-
skovanih rumenih čerch. In stari Rim-
ljani so tudi tukaj vojevali boje z istr-
skimi prarodni in se topli ž njimi za
solne zalive in kopališča. Po teh bla-
goslovljenih krajih je bilo divji vojni
zverini od nekdaj menda najbolj všeč.
Divno je uradno vojno poročilo, ki ga
je dal stari Valvazor o teh rimsko-istr-
skih bojih. Istrijani ali Avstrijci, to ni
tako natanko, kdo bi se menil.

Evo ga: Še pred Kristusovim roj-
stvom leta 179 je bila znamenita bitka
med avstrijskim kraljem Aepulo in
Rimljani, v kateri je sicer Aepulo pre-
magal Rimljane in se polastil njihove-
ga tabora, a ko so se zmagovalci nasta-
nili v taboru, najedli in napili, čisto
pozabili na sovražnika, tako da niso
mislili ne nanj ne na stražo. Sovražnik
se je vrnil, je bliskoma napadel uživa-
joče brezskrbne Isterjane in jih pobil
8000, dočim so izgubili Rimljani komaj
237 mož.

Že v mirnih časih je grmelo v De-
vinu vsako jutro, podobno grmenju
možnarjev. Iz skal so izstreljevali
ogromne kubične skale, iz katerih so se-
zidani tržaški pomoli. Dolga vrsta tem-
nih pontonov, ki so se vlekli dan na dan
po polzevo preko morja, je takisto dvig-
nila tržaške jezi proti valovom, kakor
je zmanjšala bogastvo ostrig v zalivu.
Vsekakor pa raste v razvedrilo prostim
uram obrežnih čet le tam vino, katero
točijo v slikovito nad morjem viseči go-
stilni, vinček, o katerem tudi ne morem
reči drugega kot: Ze stari Rimljani...
Da, kdor je okusil kdaj vino Bradaman-
tejevo, je lahko uverjen, da je pil vino
s Pucina, ki ga je imela tako rada ce-
sarica Livia Augustova. Sedemdeset-
letna dama je stanovala tedaj v Ogleju
in si je dala voziti tja sodček za sod-
čkom v podaljšanje življenja — ali v
radost ali strah soprogu — kdo ve?

Letos si nihče ni podaljševal živ-
ljenja v lepem kopališču, udobno prire-
jenem po lastniku knezu Thurn-Taxis,
Nasprotno. Po obrežju je hodil odvaž-
nih korakov obrežni stotnik, najsi je si-
jalo solnce ali brila burja. Trdo je po-
stavljal noge na zemljo, da so rožljale
ostroge in sablja, ter čakal, čakal in
klical: »Ce ga res ne bo persla tista laska
mascalzoni maledetti, pa se ga bom jest
prepisala od Minka.« Kako resna in
važna je bila ta kletev, nam je mogoče
razumeti šele, ako pomislimo, da je bil
obrežni mogotec z pomočnimi brkami
avstrijski Italijan po imenu del Monacs.
Ni nikakor imel namena, da bi se bil
dal oprostiti po Lahih, temveč je obe-
tal, da si da prepisati pošteno ime, da
ne bo več italijansko. In srdit je planil
v motorni čoln in se odpeljal v Rozig,
da bi videl, ali naj že začne s prepiso-
vanjem.

Kjer je korakal gor in dol, je stal
nekaj rimski stražni stolp Pucinum.
Ta stolp so požgali Huni. Potem je stal
tam grad, ki se je zval Tybein. In zdaj
je na vrsti, da ga požgo »Rimljani«. Od
Diokleciana in Atila pa do Cadorne
... včeraj, danes, vedno isto. Imena se
izpreminjajo, narodi krvave, gradovi
gore, bajke zvane. Solnce pripeka na to
skrivnostno-lepo obrežje, polno dogod-
kov, kakor pred 2000 leti in bode pri-
pekalo morda še po 2000 letih in oh-
sevalo pogorišča, kri in lepoto.

K junaški smrti poročnika Ivo Šusteršiča, sina kranjskega deželnega glavarja.

Kaj pripoveduje njegov sluga.

Poročnik Ivo Šusteršič je stal v ne-
deljo 28. novembra s svojim moštvom
na postojanki ob tolminskem hribu, to
je hrib severno od Tolmina, ki ga ven-
čajo razvaline gradu, v katerem je ba-
je Dante ustvaril nekaj spevov svoje
»Divine komedije«. Isti dan je njegova
stotnija dobila povelje, da zapusti te
postojanke in gre v drugo postojanko.
Ob 3. uri 20 minut popoldne je poročnik
Šusteršič zapustil svoje kritje, kar raz-
poči v neposredni bližini 15 centimeter-
ska granata in ubije 14 vojakov in nje-
ga. Nadporočnik je bil težko ranjen v
glavo in nogo. Ivo je dobil dva odstrel-
ka, eden mu je razdrobil levo roko nad
komolcem, da mu je del roke obvisel
na kosu kože. Ta odstrelek mu je šel
nato skozi prsa na desni strani telesa,
drug odstrelek mu je razdrobil desno
nogo. Zvesti njegov sluga bosanski mo-
hamedanec Džufer Tuhmar je stal tik
pri njem. Slugi se ni zgodilo ničesar.
Sluga je vjel padajočega svojega gospo-
da z rokama, pod težo telesa — rajnik
je bil velik — se je sesedel in je po-
ložil glavo na svoje naročje. Ranjeni
mu reče z mirnim, močnim glasom:
»Dobro si me uhvatil, a jaz ne morem
dalje ostati živ!« Sluga ves potr-
klje saniteto, da naj privede zdravni-
ka. A poročnik mu zopet z mirnim gla-
som ukaže, naj to opusti, ker mu nihče
ne more pomagati. Sluga, ki glavne
rane še ni videl, vzklikne, da radi roke
in noge bi še vedno lahko živel. Umi-
rajoči pokaže z desno roko na smrtno
rano v svoji levi strani in reče še ved-
no z mirnim, navadnim glasom: »O v-
d je sem u d a r j e n.« To so bile nje-
gove zadnje besede. Naslonil se je viš-
je nazaj na prsi svojega zvestega slu-
žabnika, zaprl oči in mirno zaspal brez
vsakega smrtnega boja... Sluga mu je
obrisal čelo in ga odnesel vun iz ognje-
ne črte. Sama sta bila do poznega ve-
čera, ko pride povelje, da ga tren pre-
nese v Tolmin, da se ga odpelje potem
naprej — nazaj v slovensko domo-
vino...

S solzami v očeh pripoveduje sluga
to povest. Večkrat je moral prekiniti,
ker se ni mogel premagovati, sin juna-
ške Bosne. Iz vsake njegove besede
zveni ponos, da je služil takega gospo-
da. »Videl sem jih mnogo umreti« —
pravi — »a nikdar še tako mirno; bilo
je, kot bi truden zaspal!«

Njegovo truplo je spremljal v Ljub-
ljano njegov sluga, njegov vojni brat.
Kot brata sta si bila v vojski Ivo in nje-
gov sluga: »Kot brata morava biti sku-
paj, ako tebe zadene, te poneseš jaz,
ako mene, me poneseš ti,« mu je rekel
mladi poročnik. Sluga se ni ganil od
krste svojega gospoda. Z lastnimi ro-
kami mu je iztesal krsto in plakal nad
njo neutoležljivo, ihteč: »Raje bi izgubil
svojega očeta in brata, kot takega go-
spoda.« Te solze, ki so mrtveca škro-
pile, so kazale, kako plemenitega člove-
ka smo izgubili.

Za vdove in sirote!

Za božičnico vdov in sirot naših kranj-
skih junakov so darovali: deželni predse-
dnik za Kranjsko Teodor baron Schwarz
200 K; mestna občina ljubljanska 500 K;
župan dr. Ivan Tavčar 50 K; občina Vr-
hnika 50 K; Ljudska posojilnica v Ljubljani
500 K; Trgovska in obrtniška zbornica za
Kranjsko v Ljubljani 200 K; deželno urad-
ništvo kot preostanek od zbirke za venec
na krsto padlega g. Ivo Šusteršiča 116 K;
Helena Suyer, Ljubljana, 100 K; Obrtno-
kreditna zadruga v Ljubljani 20 K; Anton
vitez pl. Gariboldi s soprogo 20 K; Franc
Silvester v Vipavi 20 K; po mestni občini
v Kranju so darovali sledeči: Ferdinand
Polak 5 K, Franc Crobath 5 K, Franc Do-
lenz 5 K, Omersa-Berjak 5 K, Marija Liko-
zar 5 K; Franca Kuralt 3 K; Janko Sajo-
vic 5 K; Josip Logar 5 K; Karel Šavnik
10 K; veletrgovina Merkur 10 K; Josipina
Puppo 10 K; Anton Koblar 6 K; Zdravko
Kranjc 1 K; I. in A. Majdič 10 K; Ivan
Šavnik 5 K; Agneza Petrič 1 K; Ilirija 5 K;
Ivanka Rabič 2 K; Marija Prevc 2 K; Ma-
rija Jeglič 3 K; Hlebs Fani 2 K; Mavril
Mayr 2 K; Marija Mayr 2 K; Danica Mayr
2 K; Jernej Kušan 2 K; A. Kovač 3 K;
Benedik Franc 3 K; A. Sinkovec 2 K; M.
Bedenk 1 K; M. Jakofčič 1 K; Jernej Ru-
čigaj 50 K; Terezija Fuhar 1 K; Marija Pirc
1 K; R. Marencič 5 K; Josipina Šink 2 K;
Roza Kunstelj 1 K; Rudolf Jereb 50 h; Ed-
mund Kotzbek 5 K; O. Jäger 1 K; dr. Val.
Štempihar 2 K; dr. Ed. Šavnik 5 K; Ivan
Žagar 1 K; K. Pučnik 2 K; Ivana Mihelič
1 K; Alojzija Šumi 1 K; An. Cogala 1 K;
Marjeta Sešen 1 K; Matija Golob 1 K; K.
Geiger 1 K; V. Belec 20 h; Marjeta Česen
1 K; C. Pogačnik 1 K; Franja Pernič 1 K;
Rudolf Kokalj 5 K; Ivan Rakovec 5 K; Ivan
Potočnik 1 K; Radoika Ullrich 1 K; Anto-

nija Zebre 1 K; Frančiška Rozman 1 K; Iv.
Bajd 60 h; A. Malenšek 1 K; A. Završnik
60 h; A. Drukar 30 h; M. Tiringner 2 K;
Marija Šusteršič 1 K; A. Zupanc 1 K; J.
Cervšek 2 K; Jos. Cernelič 2 K; I. Polec
2 K; Ana pl. Premerstein 1 K; Jernej Mi-
helič 1 K; Zinka Miklavčič 1 K; Alojzija
Soklič 1 K; Katra Fink 60 h; Ana Bernot
1 K; Franc Ks. Sajovic 6 K; Kušar Marija
2 K; Anzelc 1 K; Marija Pečnik 40 h;
Pavšler 2 K; Hrovatin Josip 2 K; Hrova-
tin Antonija 2 K; Marija Kandič 50 h; Tina
Makuc 1 K; Marija Kokail 1 K; Uršula Je-
kovec 1 K; Marija Kummer 40 h; Ivan
Kummer 1 K; Pavlina Kummer 1 K; Ru-
dolf Kummer 2 K; Magda Rant 4 K; Ka-
rol Schindler 2 K; Anton Bidovec 1 K;
Adolf Rohman 5 K; Marija Pavšlar 1 K;
Ciril Pirc 3 K; Franc Krenner 2 K; Ivan
Levičnik 60 h; Marija Švarc 1 K; Marija
Gruntar 60 h; Fridi Merlin 2 K; Helena
Zebal 5 K; Šmigovc Viktor 1 K 20 vin;
pater Bernhard Pollak, Ljubljana, 20 K;
P. Majdič, Jarše-Mengeš, 30 K; Ivan Fab-
jan, Ljubljana, v svojem in sinovem imenu
16 K; darilo Marjete in Ane Kalnišek 4 K;
župni urad Lozice 12 K; dr. Gregorij Peč-
jak, Ljubljana, 20 K; Ig. Nadrah, Ljubljana,
K 20; Matevž Jereb, župnik v pokoju, 6 K;
Anica Erjavec 7 K; Ana Sardinšek 2 K;
Ivan Ločniškar 5 K; Jos. Lavrič, župnik
na Breznici 10 K; župni urad Ajdovec 5 K
46 h; Pavel Čič, c. kr. orož. stražmojster,
Sela v Dalmaciji, 4 K; Jean Schrey, Ljub-
ljana, 20 K; županstvo občine sv. Jošt nad
Kranjem 20 K; županstvo v št. Jurju pri
Zidanem mostu 11 K 10 h; županstvo Dol.
Logatec 20 K; farani v št. Jerneju 50 K;
Franjo Žagar, lesni trgovec, Markovec, 100
kron; Jadranska banka v Ljubljani 50 K;
Adolf Pauser, Rudolfovo, 5 K; Peter Ko-
zina v Ljubljani 100 K; Ivan Samec, Ljub-
ljana, 10 K; županstvo št. Peter na Krasu
20 K; Kmetiška hranilnica in posojilnica v
št. Petru na Krasu 50 K; Hranilnica in po-
sojilnica v št. Vidu pri Vipavi 10 K; Go-
spodarsko društvo v Trnovem 50 K; Franc
Košak, Grosuplje, 10 K; Hranilnica in po-
sojilnica v Hrenovcih pri Postojni 20 K;
Mlekarska zadruga, Vrhnika, 20 K; Josip
Zelnik, župnik v Šemšeniku, 10 K; Franc
Povše, kanonik, Novo mesto, 5 K; Janez
Lesar, župnik, Šmartno pod Šmarno goro,
10 K; posojilnica Žužemberk 100 K; Mle-
karska zadruga na Brezovici 25 K; Peter
Koprivec, župnik, Svibnje, 5 K; župni urad
Železniki 33 K; samostan Zatičina 20 K;
županstvo Metlika 50 K; Franc Vovko,
župnik, št. Peter pri Novem mestu, 10 K;
Franc Zbašnik, župnik v pokoju, Hrastje,
10 K; Mihael Omahen, Višnjagora, 10 K;
Janez Sajovic, stolni prošt v Ljubljani, 20
kron; mestno županstvo v Škofji Loki 10 K;
Ljudska posojilnica Gornji Logatec 10 K;
župni urad Gorenji Logatec 10 K; župnija
Zavratec 8 K; Ivan Sušnik, kanonik v
Ljubljani, 20 K; župni urad Ježica 44 K;
Ignacij Žust, župnik, Ajdovec, 5 K; dr. Jo-
sip Marinko, administrator v Mavčičah,
25 K; Hranilnica in posojilnica Vipava 100
kron; županstvo Radomlje 21 K 40 h; žu-
pnija Vojsko 10 K; Franc Krek za župnijo
Vranjapeč 40 K; Ivan Krajec, Novo me-
sto, 5 K; Franc Kollman, Ljubljana, 100 K;
Anton Kobi, Breg, 10 K; županstvo Ljub-
no 20 K; Katoliško tiskovno društvo v No-
vem mestu 10 K; uredništvo »Dolenjskih
Novic« 10 K; Josip Doldaiš, Ilirska Bi-
strica, 20 K; župni urad v Železnikih 10 K;
Ivan Stariha, Ljubljana, 10 K; Alojzij Za-
jec, Spodnja Šiška, 5 K; županstvo Stara
cerkev 25 K; A. Šarabon, veletržec v Ljub-
ljani, 200 K; mestno županstvo Postojna
180 K; županstvo Velike Lašče 15 K; An-
ton Klinc, Gor. Polje, 5 K; Hranilnica
kmečkih občin, Ljubljana, 20 K; mestno
županstvo v Višnji gori 10 K; Karol Der-
mastia, poslanec, Ljubljana, 20 K; Hranil-
nica in posojilnica v Izlakah 10 K. — Vsem
blagim darovalcem bodi izrečena prisrčna
zahvala. Naj bi se našlo še obilo posne-
malcev. Darove sprejema deželna blagaj-
na v Ljubljani kot centrala, razen tega pa
tudi vsi župni uradi in županstva na Kranj-
skem. — Odbor za vojne sirote v Ljub-
ljani.

Zdravstvo.

Kako se varuje ozeblina in njeno zdrav- ljenje.

Privatni docent dr. Ernst Pribram
opozarja v dunajskem medicini. ted-
niku na staro ljudsko zdravilo pri ozeb-
linah, na mazanje nog z lepom (limom).
To zdravilo smatra zdravnik za zelo
važno in koristno našim vojakom na
bojiščih, posebno onim, ki se imajo že
sedaj bojevati z nizkimi temperatu-
mi. Izkušnje so pokazale, da lep deluje
uspešno kot branilo proti ozeblinam,
pa tudi kot zdravilo daje ozeblim udom
vidno boljšanje. Da se zabrani ozeblina
na prstih, je treba namazati platneno
cunjco po eni plati z gostim gorkim mi-
zarskim lepom in jo oviti še gorko okoli
noge posebno okoli prstov. Čevlji se
obujejo navrh. Noge ostanejo lahko več
tednov v tej obvezi; kadar jo je odstra-
niti, zadošča gorka kopel. Takisto se
napravi pri drugih proti mrazu občut-

nih in ozebljih udih. Ker pa se lim sčasoma zelo stirdi v mrazu, priporoča dr. Pribram sledečo zmes: 300 g glicerina, 350 g vode in 150 g lima; še boljša je: 150 g želatine, 150 g glicerina in 300 g vode.

Naš cesar Primorcem in Goričanom.

Dunaj, 3. decembra. (K. u.) Cesar je izdal sledeče Najvišje lastnoročno pismo:

Ljubi grof Stürgkh!

Odkar je zanesel vstop Italije v naših sovražnikov spor z orožjem v ne ogrožena mesta mirnega dela, blagoslovljene pokrajine ob južnih uravnih mejah, po Mojih hrabrih četah zdaj že nad pol leta branjene z junaško odločnostjo, težko po nadlogah vojske in po vedno ponavljajočem se ljutom naskoku sovražnika. V težko obiskanim Primorju se je posebno Mojemu srcu drago deželnino glavno mesto Gorica z močjo moča pač mogla obvarovati pred zavzetjem po sovražniku, ne pa pred delom uničenja, ki pogreša utemeljenega upravičenja po sili vojaške potrebe.

Z veliko žalostjo čutim britkosti zvestega prebivalstva in hvaležno cenim požrtvovalnost, s katero v trdnem zaupanju na zmago pravične stvari in z nepretrgljivo pripravljenostjo k monarhiji prenaša trdno časa in s svojo vztrajnostjo podpira junaška dejanja Moje vojske.

Naznanite prebivalcem teh pokrajin Moja sočutna čustva, zagotovite jih, da moje očetovsko srce, zidajoč na Gospodovo milost, v zaupanju pričakuje za nje srečnejših dni in da bo Moja in Moje vlade skrb, da se tudi tam, kakor drugod, rane, ki jih je vsekala vojska, z delavnostjo olajšajo in zacelijo.

Dunaj, 3. decembra 1915.

Franc Jožef, I. r.

Stürgkh, r. l.

Tržaški Slovenci in 67 letnica cesarjevega vladanja.

Iz Trsta nam pišejo: 2. dan decembra, ko se je dopolnilo 67 let, kar je naš vladar zasedel prestol svojih pradedov, je bil za Trst velik praznik in vse tržaško prebivalstvo je tekmovalo med seboj, kako bi čim svečaneje praznovalo ta častitljivi jubilej. Samo ob sebi je razumljivo, da v tej tekmi nismo hoozostajati tudi mi tržaški Slovenci, in storili smo vse, kar je bilo v naših skromnih močeh, da smo donesli tudi naš prispevek k skupnemu namenu. Ker je bilo za večer 2. decembra določenih že več drugih prireditve, si je izbrala naša ženska podružnica Družbe sv. Cirila in Metoda za svojo prireditev predvečer tega praznika, torej 1. decembra. Priprave so bile skromne, kajti večina naših najboljših moči se bje za čas in obrambo domovine na vseh mogočih bojiščih. Na odrastle torej nismo mogli računati; ostala pa nam je naša mladina, in ravno mladina je tista, ki more dati prireditvi najidealnejši značaj. Proslavili smo torej preteklost s svojo bodočnostjo, s svojimi upi in nadejmi.

Velika dvorana v Narodnem domu je bila ozaljšana s cesarskimi in avstrijskimi barvani, zunaj na palači pa je pozdravljala goste tudi naša slovenska trobojnica. Ze zdavnaj pred napovedanim časom so začele prihajati naše množice, da je bila dvorana kmalu napolnjena do zadnjega kotička. Spodaj v veži so pričakovali visokih gostov naši poslanci in pa podružnični odbor. Našemu vabilu se je prijazno odzval namestnik baron Fries-Skene z gospro soprogo, tržaški škof msgr. dr. Karlin, mestni poveljnik generalni major pl. Wasserthod, ces. komisar pl. Krekich-Strassoldo z gospro soprogo in več drugih odličnjakov. Navzočih je bilo tudi posebno veliko število častnikov. Obea visokina damama so deklice naših slovenskih šol s kratkim nagovorom izročile lepa cvetlična šopka.

Ob zvokih cesarske pesmi so visoki gostje stopili v zanje pripravljeno ložo in so ostali med nami do konca vspeoda.

Po kratkem nagovoru, ki ga je govorila učenka naše šole, se je pokazala na odru krasna živa slika: Slovenci se klanjajo svojemu vladarju. Cesarjev kip sredi zelenja, pred njim slovenska trobojnica, vsenaokoli pa naša slovenska deca v slovenskih narodnih nošah. Občinstvo je navdušeno ploskalo, prvi pa je prišel namestnik sam.

Druga točka sporeda so bile naše slovenske in pa hrvatske narodne pesmi, ki jih je pel dvoglasni dekliski zbor naših šol. »Škrjanček poje, žvrgoli«,

»Barčica«, »Gozdič je že zelen«, potem pa »Tamburica«, »Bojna truba«, »Vrbniče nad morem«, »Lepa naša domovina« in »Još Hrvatska«. Nočemo pisati ocene o izvajanju teh pesmi, temveč naj navedemo le besede, ki jih je izrekel odlični strokovnjak-glasbenik. Neme, ki je bil tudi navzoč pri naši prireditvi: »Da, te Vaše narodne pesmi! Koliko glasbe, koliko življenja je v njih! Krasne so! In kako precizno so jih izvajali otroci, s kako gotovostjo! Čast pevovodji, ki je v kratkem času treh ternov dosegel tak uspeh. In glasovi! Sopranček je žvrgolel kot škrjanček. Pa tudi alt!« (Petje je vodil g. učitelj Karol Mahkota.) Visoki gostje so naravnost navdušeno ploskali tem našim pesmicam: milina naše narodne pesmi je zopet enkrat zmogovito obvladala človeška srca. Ko je ob prvih zvokih »Lepe naše domovine« završalo po dvorani viharno odobravanje, ki so se ga s pravo vneto udeleževali tudi naši visoki gostje, se je marsikomu v dvorani zalesketala solza radosti v očesu. — Končno točko sporeda je tvorila spevoigra »Habsburški rod«, ki so jo izvajali dekci in deklice naših šol. Skladba, ki opeva najznačilnejše dogodke iz zgodovine naše vladarske hiše, je prav ljubka stvar. Najajo se dvoglasni zbori s sopranskimi in altskimi samospeli, in ta mnogoličnost z vpletenimi deklamacijami in dogodke pojasnjujočimi skiptičnimi slikami naravnost priporoča skladbo za take prilike. Izvajali so jo res tudi tako izborna, da so v polni meri zaslužili obilo pohval občinstva. S cesarsko pesmijo, ki jo je pel isti zbor, se je zaključila slavnost.

Z vidnim zadovoljstvom so i naši visoki gostje i občinstvo zapuščali dvorano, kjer smo tržaški Slovenci pokazali zopet enkrat, da v naših prsih bje srce slej ko prej neomajno za našo sveto domovinsko stvar. Tam zunaj na bojnih poljanah se bjejo s sovragom naši bratje, naši sinovi, naši očetje, mi pa, ki smo ostali tu ob obali naše sinje Adrije, mi, naše ženstvo, naša deca pa polagamo na oltar naše skupne velike domovine Avstrije vse, kar le moremo utrpeti v sedanjih težkih časih, da vsaj kolikor toliko ublažimo muke in trpljenje tistih, ki prelivajo svojo kri za nas, za našo domovino, za našega cesarja. Tak prinos bodo tudi lepi dohodki naše prireditve, h katerim je prispeval tudi gospod namestnik z znatno vsoto 300 K. Hvala njemu in vsem drugim, ki so nam tako pripomogli, da smo mogli tako častno proslaviti cesarjev dan!

Zvonovi svelega Justa.

(Izvirna poročila »Slovenca«.)

Trst, 2. decembra 1915.

Tradicionalni zvonovi svetega Justa v Trstu so zopet zapeli. Preko šest mesecev so molčali, zaviti v turobni molk. Preko šest mesecev v Trstu ne slišimo blagoslavni odmevov iz stolpov cerkva. Blizu smo, skoro le ped oddaljeni od izdajice. In zdi se, kakor da zvonovi niso hoteli vzradoščati Judeževga srca s svojimi zvoki. Molčali so do danes! Potrte so bile duše vernikov in skoro v obupu so odreveneli njihovi čuti v up na vrnitev zlatih starih dni, ko jih je budil zvon svetega Justa k delu in ko jih je pozival k zasluženemu počitku. Komu ni radosti vzkipele prerono jutranje srce, ko se je oglasil v zgodnji jutranji rosi iz hriba bazilike melanholični glas šentjuštovih zvonov in motil ribiče v mirošumu morskih valov? Koliko kamnov s src bolnikov, ki so čakali liki žeje umirajoči potnik kapljo vode, se je odvalilo ob zvokih zvonov Sv. Justa? Ušesa so žejna cerkvenih akordov, ki prihajajo iz slepih lin in se razlivajo čez plan planotne tržaške nižave. Niso in ne morejo se navaditi temu šestmesečnemu molku. Ne! Vi, zvonovi šentjuštovi, ste nam bili duševna hrana; — zvonite, zvonite!

Ah! Kako srečni ste tam gori sredi planin. Vsako uro, da, vsak trenotek Vas pozivlja gigantski glas; dela Vam kratek čas in omilja Vam dnevne skrbi in težave. In mi? Zaviti smo v sveti molk sredi burnih svetovnih viharjev. Mesto zvonov nam doné na ušesa topovi. Človek bi mislil, da so se zvonovi umaknili, ker nočejo spremljati odmevov izdajalskih topov... Vi med planinami ne veste, kaj imate. Domači zvon, domače stene!

Le danes, žal, le danes se je zopet pripognil stolp Svetega Justa, ko so v njem udarjali težki mahači ob stene zvonov. Godba je zaigrala in zvonovi so peli, osveženi, spočiti... Daleč so oznanjali cesarsko slavnost; daleč tja čez razburkana morje do Judeževih ušes. Budili so nas in veselili smo vstali. O! Zvonovi, budite! Ko sem bil še bos v kratkih hlačah ob materinem predpasniku: tedaj so zvonovi pritkavali. Nisem jih razumel. Danes, ko stopam v četrti križ starosti, šele danes vem, kaj so bili oni zlati, dobri časi besede zvonov. Mir je bil in slova med narodi. Jutri

pa, o zvonovi šentjušta, jutri ob zori miru, jutri, ko se bo razširil blagoslov miru nad zemljani, tedaj boste zazvonili znova; zazvonili boste iz dna srca in pritkavali boste zmagi in pravici naši, pritkavali boste, kakor danes, na čast in slavo našega presvetlega vladarja!

Junaški slovenski častnik.

V spomin nadporočniku Henriku Maicen se nam še piše: Zopet je umrl junak, a k zadnjemu počitku ni legel tu v domovini, za katero je dal življenje. — Nadporočnik Henrik Maicen je bil gojenec vojaške akademije »Terezijanišče« v Dunajskem Novem mestu. Ze od začetka vojske se je nahajal na severnem bojišču. Z vneto in navdušenjem se je boril proti sovražniku po galskih ravninah in gozdih Karpatih. Jeseni leta 1914, ranjen, se je zdravil v Lincu in odšel po okrevanju takoj nazaj v boj. Zvest svojemu poklicu, je branil ljubo domovino proti krutemu sovražniku. Odlikovan je bil z zaslužnim križcem z vojno dekoracijo, pridobil si je »Signum laudis« in Najvišje pohvalno priznanje. Zadet od sovražnih krogel, se je zdravil v Leonišču v Ljubljani. Proti koncu julija meseca pa se je zopet odpravil na bojišče. 13. septembra l. l. je bil težko ranjen v desno koleno, obležal na bojišču pri Wolici, severno od Now. Aleksinova, odkoder ga je oddelek ruske garde odvedel v ujetništvo. Skozi mesec dni je ležal v bolnišnici v Moskvi, kjer so ga trikrat operirali. Potem so ga odpeljali v gubernijsko mesto Kazan. Tu je podlegel dne 25. oktobra 1915 svojim ranam.

Težko Te bodo pogrešali vsi, ki so Te poznali, vojaka z dušo in telesom, počivaš jim sedaj v sovražnikovi zemlji, daleč, daleč proč od rodne grude.

Kuratorij zavoda za pospeševanje obrti

je imel dne 20. t. m. plenarno sejo v zbornicah mestnega magistrata, ki so se je udeležili zastopnik ministrstva za javna dela, dvorni svetnik W. Haas, deželnega odbora dr. V. Pegan ter drugi člani kuratorija. O važnejših točkah seje se nam sporoča sledeče:

Predsednik I. Kregar dá splošen pregled zavodovega delovanja za časa vojske. Zavodu sta začasno prideljena učitelji državne obrtne šole g. Ivan Tavčar in učiteljica g. Marija Vehar. Zavod je kot poseben poslovni oddelek ustanovil konfekcijsko centralo za vojaške dobave, ki posreduje vojaške dobave krojačem in šiviljam na Kranjskem. V delo oddaja vojaške obleke, za koje dobavlja potrebno blago monturdepot v Göstingu, oziroma dunajski urad za pospeševanje obrti. Jamstvo za to blago je revzel deželni odbopr kranjski ter za ljubljansko obrtništvo mestna občina ljubljanska. — Da je zamogel zavod sprti izplačevati zaslužke, je prevzel deželni odbor garancijo za kontokorent do 20.000 K. Na zaslužkih za delo oddano potom konfekcijske centrale se je že izplačalo 82.321 kron 44 vin., ki bodo narasli do konca leta za vse dobave, ki jih ima zavodova konfekcijska centrala izvršiti, na 170.000 K. — Ker je za časa vojske cipkarska industrija v Idriji in okolici skoraj popolnoma propadla, je zavod organiziral pletenje zimskih jopic, pri čemer ima sedaj okoli 500 pletic zaslužke, največ od teh v Idriji, Žireh ter še nekaterih drugih krajih na Kranjskem. Razen tega je zavod posredoval tudi večjo množino dela za šivilje, ki se ga je največ izvršilo v Ljubljani, nekaj pa tudi po deželi. Pri tem je zavod upošteval tudi goriske begunce, ki so v mnogih slučajih dobili na ta način edini zaslužek. Te vojaške dobave organizirati v tako veliki meri, je bilo mogoče le na ta način, da je zavod spremenil svoje uradne prostore v strojno prikojevalnico, v kateri se prirezuje blago in natančno prirezano izdaja v delo. Zavodova knjižnica je morala vsled pomanjkanja prostora prenehati poslovati. — V celoti se je porabilo okoli 400.000 m blaga v približni vrednosti 1.000.000 K. Ker zavod ni iskal pri teh dobavah lastnega dobička, je bilo mogoče izplačevati dokaj večje konfekcijske cene, kakor so sicer v navadi tako, da zamore zaslužiti šivilja povprečno 4 K do 5 K in krojač 5 K do 7 K na dan. Zavod je sicer moral premagati marsikatero oviro, a danes pa cela organizacija popolnoma v redu posluje. To delo zavodovo je posebno zato pomembno, ker se je preskrbel obrtništvo ravno v teh hudih časih zaslužek.

Zavod je po možnosti vršil svojo nalogo tudi nasproti domači obrti. Lončarjem v okolici Komende je izposloval dobavo stekline (glazure), za ribniško domačo lesno obrt pa dobavo cepilnega lesa po nižjih cenah.

Poročilo predsednika se je vzel z odobravanjem na znanje. Uveritelji sejnih zapisnikov so zapisnike odobrili. Mesto odsotnega blagajnika poda ravnatelj blagajniško poročilo, ki se omeji na splošne podatke. Ravnatelj poda še detajlirana pojasnila o vojaških domavah, nakar se sprejme proračun za leto 1916. v istem

obsegu, kakor za tekoče leto. — Sklene se podpisati iz prebitka rezerv od vojaških dobav 1000 K vojnega posojila, za bojiščno sirotam padlih vojakov znesek 500 K ter za brambni ščit v železu v Ljubljani znesek 100 K. Po razgovoru in sklepanju o nekaterih internih zavodovih osebnih zadevah zaključil predsednik sejo ob 12. uri popoldne.

Zmagovalni pohod Bolgarov.

Iz Sofije je došlo naslednje zanimivo poročilo »Agence Telegr. Bulgare«. Uradno poročilo o operacijah na srbskem bojišču od padca Niša dne 5. novembra do zavzetja Prištine dne 23. novembra. Po padcu Niša so Srbi združili glavne sile na levem bregu bolgarske Morave, severnovzhodno mestu Leskovac, dočim je dosegla naša od vzhoda prodirajoča armada desni breg bolgarske Morave na črti Leskovac — Niš — Paraćin. Izdatno deževje je napolnilo reke. Srbi, opremljeni s težkim topništvom, so se ustavili v trdnih postojankah na levem, močno utrjenem bregu. Z ozirom na slabo cesto naš vojni material še ni bil na mestu. Srbi so spoznali korist svojega stališča, na katero so dospeli, in so se hoteli okoristiti z njim. Na ostalih frontah so ostavili močnih zadnjih čet in se zagnali z glavno silo, obstoječo iz šumadijske, drinske, timoške in moravske divizije ter konjeniške divizije, ki so jih krile neodstranljive težkoče, katere je napravljaj prehod preko bolgarske Morave, na naše čete, hoteč predreti našo fronto in si napraviti pot do črte Leskovac — Vranja. Tako bi bili ogroženi naše desno krilo in hrbet našim četam, ki so operirale na fronti Domnurovici — Gnilani — Kačanik, in bi jih bili prisilili s pomočjo onih srbskih čet, ki so jim stale nasproti, da se umaknejo. Tako bi bila odprta cesta v Skoplje in Kumanovo Srbom in ti bi bili napadli naše čete, boreče se proti Francozom na fronti Krivolak — Gracko — Prilep, za hrbtom. A pravčasno smo spoznali nevarnost in ukrenili potrebno. Naše čete so se odločno uprle sunku in odbile vse ljute napade. Udarili smo potem mi s protinapadom in vrgli sovražnika s pomočjo osrednjih sil prve armade nazaj. Prva armada je bila namreč v tem prišla na nasprotni breg. Ko so Srbi opazili, da se jim je izjalovil načrt, poizkušali so drugače. Zopet so ostavili zadnje čete, ki naj bi zadrževale napredek našim, poslali glavno silo preko nekdanje srbsko-turške meje proti črti Priština — Gnilan — Domnurevci in privzeli še vse ostale sile iz drugih front. Tako so mogli za hip zadržati ofenzivo naših krdel, ki so se polastila v tem Gnilanu in dosegla Jegovac — Sebince. Moravska divizija, ki je v tem prelezla hrib Kopiljak, je prišla celo našim četam severno od Gnilana skverno za hrbet. A ta drznost se je maščevala kruto šesti diviziji: obkolili smo jo in večji del se je moral udati. Srbi so zbrali potem velike sile okoli Ferisovca in jih poslali proti Gnilanu, da bi uklenili naše čete in si odprli pot v Kumanovo. A ta načrt se je razbil ob hrabrosti naših vojakov, ki so ojačeni o pravem času prešli v ofenzivo in zlomili odpor glavne srbske sile, katero so prisilili, da se je umaknila s Kosovega v Albanijo. Srbi so imeli znatnih izgub in mi smo zajeli veliko število ujetnikov in plena.

Zadnje srbske čete na drugih frontah so se radi težavne, neprodorne okolice držale še dolgo v svojih postojankah. Operirale so v onih dneh tako:

10. novembra. Naša južna divizija levega krila prve armade, boreče se ob bolgarski Moravi, prebrede reko zahodno mestu Leskovac. Istočasno se bore osredje in desno krilo iste armade za prehod čez reko v okolici Niša in Aleksinca.

11. novembra. Srbi se lotijo s štirimi pehotnimi polki in konjeniško divizijo protinapada na našo levo krilo tvorečo bolgarsko divizijo zahodno Leskovca. Naše osredje ob bolgarski Moravi se bori za prehod čez reko. Naše desno krilo prebrede reko s prednjimi četami v okolici Aleksinca.

12. novembra. Glavna srbska sila nadaljuje z ljutim napadom na divizijo našega levega krila vzhodno Leskovcu, a ta divizija dobi ojačb in obdrži postojanke. Osredje naše armade ob Moravi zlomi ljuti odpor nasprotnikov in pričinja prehajati čez reko. Pri Aleksincu je desno krilo naše prve armade že prešlo preko.

Srbi nadaljujejo s protinapadi proti Leskovcu. Osredje in desno krilo prve armade sta že na levem bregu bolgarske Morave in prodirata proti Prokuplju. Naše prednje čete pritisnejo na črto, s severa pošljemo novo brigado na zadnje srbske čete proti Leskovcu.

14. novembra. Naše levo krilo je ojačilo divizija, a so je ojačala tudi ona krдела, ki so prekoracila Moravo severno od Leskovca. Tako zlomijo naše čete srbski naval in ga vržejo proti zahodu na Bojnik — Lebane — Vito. Desno krilo doseže črto Bonblizzo — Magač — Vitanovo, južno zahodno Bojniku. Prodirajoči od Bojanovicov proti Prištini vzamejo naši vojniki

Grilan in dosežejo v nadaljni ofenzivi črto Sebince—Jagovici.

16. novembra. Naša krđela dosežejo v sledu za sovražnikom proti Leskovcu in Prištini črto Gavnište—Gaitan—Bončinija—Radinovac—Silovo—Šarče—Bevci—Kljače—Orulica. Srbi si napravijo načrt, po katerem bi se opirali pri brambi na staro močno utrjeno turško srbsko mejo, glavno silo pa razvrstili nasproti desnemu krilu naših moči, ki prodirajo od Gnilana na Prištino, dočim bi poslali sile, stoječe ob črti reke Leskovice, na vas Demuvci. Ta njihov načrt ima namen, utesniti našo fronto in si izsiliti pot v Kojanovce. Na južnem bregu reke Leskovice in na črti Domurovci—Bojeviti—Serbice se razvijejo ljuti boji.

17. novembra. Naše čete zasledujejo Srbe proti severovzhodu proti Prištini in dospo na črto Vasilevac—Bakinica na stari turško—srbski meji do gore Kopiljak. Srbi prodirajo ob reki Leskovici sicer dalje, a nimajo uspehov, ker vržejo naši sovražnika povsod nazaj. Srbi se umikajo od Ferizovca na Kačanik.

18. novembra. Srbi se krčevito upirajo ob turško—srbski meji ofenzivi naših čet, ki prodirajo od severovzhoda. Njihov naval pri reki Leskovici se ustavi pri vasi Domurovci, kamor so dospele preko Vojanovcev in Kopiljaka naše ojačbe. Srbska ofenziva na Kačanik se je razbila istotako. Bolgarske čete so odšle z Gnilana po cesti v Ferizovic v bok srbskim krđelom. Na vsej črti se upirajo Srbi z obupnimi protinapadi, tako ob stari turško—srbski meji, ob cesti Kuršumlje—Priština, ob hribu Kopiljak in ob črti Gnilan—Kačanik, hoteč se okoristiti z veliko oddaljenostjo našega desnega krila, ki stoji ob cesti v Kuršumlje, od levega krila naših zveznikov, ki se nahaja v tem času v okolici Rudare južno od Kuršumlje.

A odbiti so z velikimi izgubami, srbski sunek proti Domurovcem se razbije popolnoma. Srbska moravska divizija je obkoljena skoro povsem in izgubiti mora 7000 ujetnikov. V okolico severno Ferizovca pošljemo z Gnilana preko planine Jegovac krđelo, ki naj Srbom ubrani prodiranje od Ferizovca proti jugu.

20. novembra. Srbi se postavijo ob vsej naši fronti poleg stare turško—srbske

meje ljuto v bran v smeri proti Gnilan—Kačaniku. Povsod se razvije ljut boj z bajonetom, ki ne prejenja niti ponoči. Na južnem bregu reke Leskovice so Srbi popolnoma premagani. Naše čete udarjajo za njimi in dospo do črte Berivejce—Klobukar.

21. novembra. Srbe vržemo od nekdanje turško—srbske meje nazaj v okrilje cesti Kuršumlja—Priština—Kopiljak. Naše čete jih zasledujejo proti Prištini, takisto na južnem bregu reke Leskovice, kjer dosežemo črto Carste—Bostanc—Dragovte. Istočasno je vrgla kolona naših zadnjih krđel Srbe nazaj in izravnala njihovo fronto z desnim krilom naše armade. Srbi okrepe znatno krđela proti Ferizovcu in pritiskajo z obupno silo na cesto Ferizovic—Gnilan, a vsi poizkusi, da bi prodrli, so zastonj, ker jih odbijemo vselej.

22. novembra. Naša krđela zasledujejo na vsej razsežni fronti ceste Kuršumlja—Priština tja do ceste Gnilan—Priština. Srbi in jim izjavljajo namero, priboriti si pot s Ferizovca in planine Jegovac proti Gnilanu. Sunek je silen.

23. novembra. Nadaljuje se zasledovanje proti Prištini. Naša konjenica prva udre v mesto, za njimi oddelek krđel našega desnega krila ter oddelek levega krila nemške kolone. Bolgarska in nemška pehota prihajata istočasno v mesto. Naše ojačbe, poslone z Gnilana proti Jegovac planini, potolčejo Srbe, ki pritiskajo s Ferizovca, Srbi se umaknejo proti Prizrenu in naši udarjajo za njimi.

24. in 25. novembra. Sovražnika zasledujemo na vsej fronti.

Tako se je v nepretrganih, dva tedna trajajočih bojih, posrečilo našim četam, da so v težavnih razmerah razbile odpor srbske armade, ki se je ljuto borila pod poveljstvom kralja Petra in prestolonaslednika. Obupni napor Srbov so bili zastonj sprčo nepremagljive predorne sile naših zmagovitih armad, ki so prodirajoče z lomile srbski odpor in vrgle sovražnika v Albanijo, kjer zasledujejo dalje ostanke srbske vojske.

Vsa operacija, ki je trajala od 10. do 21. novembra, je velikanska bitka, v kateri smo pridobili 25.000 ujetnikov in 42 topov.

Novo živahno obstreljevanje Gorice.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 3. decembra. Uradno se razglša:

Po zopet popolnoma izjačlovljenih napadih sovražnika v zadnjih dneh na tolimsko območje in na naše postojanke v gorah severno od tam je postalo včeraj tam mirno. Pri Oslavju smo danes ponoči zopet odbili sovražni napad Italijanov. Izjačlovili so se ravnotako napadi na Sv. Mihael in na severni rob navedenega griča. Pri Sv. Martinu smo uničili nek sovražni oddelek, ki se je približal krit za vrečami s peskom. Gorica se je nahajala v posebno živahnem ognju, ki je zlasti v notranjem delu mesta povzročil veliko škodo.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

General Borojević o Dalmatincih.

Za imenovanje častnim občanom sinjske občine se je general Borojević zahvalil z naslednjo brzojavko: »Občinska uprava — Sinj. Najpriskrnejše se zahvaljujem za izvolitev častnim meščanom Sinja. Na to veliko odlikovanje sem toliko bolj ponosen, ker prihaja od ljudstva, čegar sinovi se prištevajo med najboljše moje vojske. Ljuti levi v boju, ovenčali so se z večno, neumrljivo slavo v šestmesečni borbi ob Soči. Vsak Dalmatinec naj se ponaša s takimi sinovi, kakor se tudi jaz z njimi dičim. Borojević.«

V Gorici poškodovanih 1300, požganih 100 hiš.

Iz vojnega tiskovnega stana poročajo: Dozdaj je v Gorici poškodovanih nad 1300 hiš in več kot 100 hiš požganih. Samo na Tržaško cesto je padlo 600 granat.

Borenje ob Soči.

Berlin. Major Tanner, posebni poročevalec berlinskega »Lokalanzeigera« poroča iz Gorice: Položaj ob Soči presega zelo, kar sem pričakoval. Duh branilcev je iz strelskega jarka do armadnega poveljnika popolnoma enak: najpopolnejšega zaupanja. Italijani so se pač korakoma približali avstrijski obrambni črti, prisilili so tudi branilca, da je tu in tam vzravnal bojno črto in da je na dveh mestih prepustil Italijanom osvojena tla. A dejansko so to, ne glede na porabo časa, municije in ljudi, kar znaša strašno skupno izgubo, res le malenkosti. Na tej strani se vedno utrjuje in zopet gradi. Noben človek ne misli na umikanje. Humor je tak, da se moraš čuditi. Če nastopi navidezna neverjetnost, da se kje prva črta tako vtisne, da bi morali iti Avstrijci nazaj v drugo črto, bi se čisto pričel iznova podoben ples zadnjih šestih mesecev, ki se je plesal skoraj ved-

no ob isti obrambni črti. Odločitev med obema razljučenima sovražnikoma bo, kakor se zdi, ob Soči tako padla, da se Italijani izkpravave, predno dosežejo kak politični uspeh svojemu nepotrpežljivemu zaledju.

Brezkoristna bitka ob Soči.

Pariz. Vojaški kritik »Tempsa« se peča z vprašanjem, kako močne da so bojne sile na Balkanu, o čemur ni uradno nič znanega. Članek izjaja: Upati je, da Italijani sami izprevidijo neuspešnost bitk ob Soči, če se osrednji velevalsti ustalita ob Adriji. O ruski besarabski armadi se še vedno ne čuje, da bi pričela korakati, marveč le, da ne postane Kuropatkin njen poveljnik. Tudi o turški pri Ohridu zbrani armadi se nič več ne sliši. Vse to nas ne more navdajati s pogumom.

Še nekaj podrobnosti o Sv. Višarjih.

Iz vojnega tiskovnega stana se poroča: Kdo ne pozna romarske cerkve na Sv. Višarjih, ne daleč od Žabnice in Trbiža? Tje so udarile 19. julija prve italijanske 15 cm granate in kmalu je bilo župnišče kot prvo porušeno. S tem pa sovražniki še niso bili zadovoljni, čeprav so 21. in 28. julija izstrelili še nekaj granat na Sv. Višarje. Pravo junaštvo se je izvršilo šele 16. septembra, ko so vzeli Italijani brez pravega vzroka z novo pripeljanimi 26 cm topovi na piko najprej romarsko cerkev, nato pa kraj Višarje. Okoli 150 strelav je zadoščalo, da so izvršili popolno razdejanje. Najprej so pričele goreti lesene prodajalske lope, nato je postalo tudi cerkveno poslopje žrtav plamenov. Gostilna poleg porušenega župnišča se je sesula po tretjem strelu, kar je gorljivega, je tudi tu zgorelo. Človeških žrtav ni bilo, ker so prebivalci pravočasno zbežali; vojaške škode tudi ni bilo, ker ni bilo tu niti vojakov, niti vojnega materijala.

Dne 12. novembra so se italijanski junaški topničarji iznova spomnili na Sv. Višarjev in obstreljevali razvaline kraja in vrhove s 15 cm granatami. Bil pa je izreden slučaj, da je bilo od 18 izstreljenih granat 15 slepih, ki se niso razpočile.

Cadorna je zadržan.

Pariz. (Kor. ur.) »Matin« poroča: Namesto Cadorne, ki ga zadržujejo ljuti boji ob italijanski bojni črti, potuje 5. decembra general Porro v Pariz.

Goljufije pri vojaških dobavah v Italiji.

Po celi Italiji, od Alp pa do Sicilije so bile razpredene velike goljufije pri dobavah vojnega materijala. V Milahu, Piacenci, Genovi, Novari, Turinu, Bolonji, Rimu in Imoli se vrše sodne preiskave radi odkritih goljufij. V Milanu je število golju-

fivih dobaviteljev in njihovih pomagačev tako narastlo, da so morali določiti posebnega pravdnika, da vodi kot zastopnik vojaške uprave preiskavo.

× × ×

Zborovanje italijanske zbornice.

Lugano, 3. decembra. (K. u.) Včerajšnja seja je potekla zelo apatično. Reformni socialisti, republikanci, levoradikalci in nacionalisti so kazali dobrohotnost nasproti vladi, ker je s podpisom londonske pogodbe ustregla njih želji. Druge skupine so molčale, le socialisti so se upali nastopiti z odkrito opozicijo. Predsednik je prečital pozdravno brzojavko iz Ogleja, Ronkov in iz Građeža. Građežani so brzojavili, da so trajno hvaležni, ker so oproščeni iz krempeljev tiranskih zatiralcev (ki so jih kot obiskovalci njih toplih bogatelji. Op. ur.). Radikalni poslanec Dantano je priporočal slogo parlamenta z vlado, odredbe proti draginji živil in proti brezposelnosti in priprave za bodoče trgovinske pogodbe in za notranjo kolonizacijo glede na omejitve izseljevanja. Beneški poslanec Rey je želel, naj se vodi vojska, dokler se ne dosežejo vsi smotri vojske. Poslanec Orlando, lastnik ladjedelnic, je kritikoval, da avstrijska vojna mornarica mora izvajati težavno in naporno stražno službo, a le ne brani mest na obrežju in ne dokaže svoje lastne moči. Želi, naj uvrste več podmorskih čolnov. Socialistični poslanec Treves je ostro grajal diktatorstvo in demagoške spletke, ki so dovedle do vojske, dalje kapitalistično izkoriščanje, slabo gospodarstvo, slabo diplomacijo na Balkanu in gotovo nagnjenje o razširjenju vojske. Končal je s pozivom, naj se pospeši mir. Posebno mu niso ugovarjali, a pritjevali so mu le socialisti.

Lugano. Značilno je, ker jutranji listi ne ponatiskujejo poročila večerne izdaje »Secola«, da so republikanci povzročili v zbornici vihar z medklicami »Živio republika!« Cenzura je šele najbrže naknadno dogodek potlačila. »Avanti« poroča o tumultih socialistov, a v oslabljeni obliki. »Avanti« obsega dalje še sledeče zanimivosti: Ko je izjavil zunanji minister Sonnino, da je tvorila politična neodvisnost Srbije vedno glavno točko orientalske italijanske politike in ko je zaklical poslanec Bisolatti »Živio Srbija!«, je zaklical Turatti: »Krokodili, kakršni ste, zdaj plakate in kličete ubogi Srbiji, ko ste jo pa prej pustili usmrtiti.« Tasa je nato odgovoril: »Če bi bili prej šli, bi se upirali. Zdaj, ko korakamo, ne odobravamo.« Turatti je odgovoril: »Zdaj je to nepotrebno, ker je Sr-

bija že masakrirana.« Canpa je zaklical: »Masakrirana po Vašem cesarju!« Te besede so povzročile živahne nastope proti socialistom, katerim so klicali, da so Nemci in podaniki cesarja Franca Jožefa. Sonnino je moral nekaj minut prekiniti svoj govor. Besedno prerekanje je postalo posebno živahno med Turattijem in več reformsocialisti, ki so se vrnili z bojišča in katerim je zaklical Mazzoni: »Ne predstavljajte se kot junaki, saj ste šli z zavarovanjem na življenje k trdnjavski artiljeriji!« — »Če bi se vsaj,« je odgovoril Tasa, »eden med Vami pustil usmrtiti, če že ne za domovino, vsaj za revolucijo!« Iz vrst socialistov so ga pozivali, naj pokaže vsaj svoje rane. Republikanci Chiese je zaklical socialistom: »Nemški socialisti s svojim domoljubjem so več vredni kakor Vi!« Zelo zasmehuje »Avanti« ministra Barzilajja, republikanca, ki sedi kot 13. na ministrski klopi, o katerem pravi, da se je v celi seji čutil za vsiljenca. Po stari navadi se je hotel vvesti na skrajno levo, a spomnil se je, da je minister. Napravil je nekaj korakov proti desnici, a to se mu ni zdelo dostojno in končno se je vsedel na skrajno levo krilo ministrske klopi, kjer je molče in v se zatopljen presedel sejo.

Sonninov govor.

Lugano, 3. decembra. (K. u.) Italijansko časopisje in parlamentarni krogi ocenjujejo Sonninov govor samo z ozirom na podpis londonskega dogovora. Objektivni presojevalci priznavajo, da so se diplomatske razmere Italije zjasnile in se je preprečilo, da bi bila Italija pri bodočih mirovnihih pogajanjih osamljena. Poudarjajo tudi, da Italija Nemčiji še ni formalno napovedala vojske, ampak je samo obvezana, da sovražnikom Nemčije do konca nudi učinkovito, indirektno, vojaško in politično pomoč. Blizji prijatelji angleškega in francoskega poslanika slavijo Sonninovo modrost in lojalnost in govore celo o kar izzivajočem in ostrem udarcu proti Nemčiji, katera je pravzaprav pravi, najbolj nevarni sovražnik Italije, katerega je treba uničiti do konca.

Opozicionálni krogi pa ironizirajo dogodke v zbornici. Nove obljube Srbiji in »evviva« klice tej deželi, po njenem porazu, razlagajo ti krogi tako, da imajo vsi novi akti in napovedi Salandrovega kabineta samo papirnat, sicer pa efektivno neznamen pomen. Za razpravo je vpisanih 15 govornikov, med katerimi ni nobenega Giolittijanca.

Senat o Sonninovi izjavi sploh ni razpravljaj in se je takoj odgodil, ker ni imel gradiva za razpravo.

Bolgari zasedli Bitolj.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 3. decembra. Uradno se razglša:

Zahodno in južno od Novega Pazarja so avstrijski oddelki, katerim se je pridružilo veliko oboroženih mohamedancev, ujeli predvčerajšnjim in včeraj 3500 Srbov. V bojih v obmejnem ozemlju med Mitrovico in Pečjo je poseglo v boj na naši strani veliko Albancev. Spominskega slavlja, ki so ga priredile naše čete 2. decembra v sandžaku Novi Pazar in v Mitrovici, se je domače prebivalstvo udeležilo z navdušenjem.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 3. decembra. Wolff poroča iz velikega glavnega stana:

V gorah severozahodno od Mitrovice so se bili uspešni boji s posameznimi sovražnimi oddelki in so privedli včeraj nad 1200 ujetih Srbov.

Vrhovno vojno vodstvo.

BOLGARSKO URADNO POROČILO.

Sofija. (Kor. ur.) Uradno poročilo o operacijah 1. decembra: Položaj ne kaže danes nobene izpremembe.

Bitolj.

Milan. (K. u.) »Corriere della Sera« poroča: Bolgari so obkolili Bitolj v odseku 15 km južnovzhodno proti grški meji. Bolgarska prednja straža je prišla v Kenali blizu železniške proge.

Kolin. »Kölnische Zeitung« poroča 3. t. m.: Po poročilih italijanskih listov iz Soluna so sklenili Srbi v sredo, da izroče Bitolj. Odposlaništvo, v katerem so se nahajali grški konzul, srbski metropolit in bitoljski župan, se je sešlo z zastopniki Bolgarije in osrednjih velevalsti, da podpiše pogoje predaje.

Lugano. Magrini poroča iz Soluna: 30. novembra zvečer: Iz Bitolja se še telefonira: Polkovnik Vasić poroča, da se mesto še brani, a da obdajajo Bolgari mesto že v širokem krogu. Bolgarske prednje straže so došle že v Kenali in se bližajo železniški progi. Bolgari so zasedli dalje goro Monitovo in prodirajo počasi od severovzhoda proti jugu, da ne obkolijo samo mesta, marveč tudi srbske čete pri Bitolju. Mala srbska posadka se more komaj umakniti čez Resno in Ohrid, a ušla bo

komaj svoji usodi, ker se že poroča, da stoji bolgarske čete pri Resni, ki preprečujejo Srbom zvezo z Albanijo. Med Brodom in Novakom so se uneli včeraj novi boji.

Bitolj zaseden.

Rim, 3. decembra. (Kor. ur.) Agenzia Stefani poroča iz Aten: Včeraj popoldne ob 3. uri je bil zaseden Bitolj.

× × ×

Črnogorsko uradno poročilo.

Rim, 2. decembra. Črnogorski generalni konzulat objavlja sledeče poročilo: Naše čete so izvedle odločen in posrečen napad pri Mataliki in zadale sovražniku poraz, pri čemer so ga prisilile, da se je v neredu umaknil proti Goraždi. Na ostalih frontah nobene izpremembe. (Koliko je je resnice na tem poročilu, se vidi iz poročila našega vojnega tiskovnega stana, ki je prinašamo na drugem mestu pod naslovom: »Kako poročajo naši sovražniki.« Op. uredn.)

Mackensenov oklic Srbom.

Belgrad, 29. novembra. Maršal Mackensen je izdal oklic:

Srbi! Vsled sovražnega ravnanja Vašega kralja in vlade so vkorakale združene armade Nemčije, Avstrije in Bolgarije v Vašo deželo. Porazili smo srbsko armado: Belgrad, Šabac, Valjevo, Užice, Čacak, Kragujevac, Niš, Leskovac, Vranje, Štip in Veleš smo si osvojili in sedaj se bližamo že Novemu Pazaru in Prištini. Dokler se bodo borili zadnji ostanki srbske armade, se bomo bojevali proti njim. Toda bojujemo se samo proti armadi in ne proti srbskemu ljudstvu.

Kdor ne nastopi proti zavezniškim armadam, njemu je življenje in lastnina varna. Zato pozivam prebivalstvo Srbije, da se vrne v svoja prebivališča, se zopet loti svojega dela in se prostovoljno ukloni odredbam vojaških poveljnikov in njihovim ukazom, da se na ta način po obitem trpljenju vojne zopet mir v Vašo deželo. V tem slučaju bo močeno Vam pomagati do prejšnjega blagostanja in skrbeli bomo, da se Vam povrne škoda, katero ste pretrpeli brez lastne krivde.

Kragujevac, v novembu 1915.

Mackensen,

maršal in vrhovni poveljnik zavezniških armad Nemčije, Avstrije in Bolgarije.

Zadnji dnevi srbskega Niša.

Budimpešta. Srbski uradni list je objavil 3. novembra, torej tri dni prej, predno so vkorakali Bolgari v Niš, vsebino brzojavk med kraljem Petrom in ruskim carjem. V prvi brzojavki je opozarjal kralj Peter na strašen položaj, v katerem se nahaja Srbija. Car je obljubil brzojavno pomoč v najkrajšem času in je pozval srbski narod, naj vztraja, ker pride pravočasno ruska armada. Uradno se pristavlja, da se nahajajo na poti trije ruski armadni zbori, ki pridejo v nekaterih dneh. Drugi dan je prenehal izhajati uradni list in Niš so izpraznili.

X X X

Grška in ententa.

Rotterdam, 3. decembra. Francoski in angleški listi imajo danes zelo malo vesti o Grški in se omejujejo samo na upanje, da se bo mirna rešitev izkazala kot mogoča. V Solunu položaj ni pojasnjen in tavajo v temi, kajti že nekaj dni je pretrgana brzojavna zveza z Atenami.

Grška ne more dati Soluna.

Haag, 2. decembra. Atenski dopisnik »Morning Post« piše, da Skuludis namerava ugoditi ententini želji, če vsled tega ne bo trpela njegova politika nevtralnosti. Vlado listi pa povdarjajo, da Grška Soluna ne more izprazniti.

Osrednji sili in Grška.

Rotterdam, 2. decembra. Atenski list »Neon Asty«, Gunarisovo glasilo izve, da sta Avstrija in Nemčija sporočili grški vladi, da ne bosta grškega ozemlja smatrali več za ozemlje prijateljske države, če Grki ugodijo ententini zahtevi, da bodi Solun baza ententinih operacij.

Grška pred odločitvijo.

Curij, 3. decembra. Najodličnejši švicarski listi širijo atensko vest, da stojimo tik pred odločitvijo Grške. Nobenega dvoma ne more biti več, kam se bo obrnila. Obupne grožnje entente proti Grški so zavzupniško igro na Balkanu končno položile.

Solun, 3. decembra. Ravnateljstvo grških železnic je storilo vse potrebno, da se v primerem trenutku vstavi ves promet na železnicah, katere vodijo iz Soluna. Na Grški meji so pomnožene straže zasedle vse strateško važne točke. Solunski vojaški poveljnik je policijskim in pristaniškim oblastem prepovedal, da ne smejo izvrševati ukazov poveljnikov ententinih čet, dokler ne bode od njega pismenega dovoljenja.

Lugano, 3. decembra. Za jutri je napovedan v Atenah velik kronski svet pri kralju.

Nasilnost četverosporazuma proti Grški. — Grška odklonila nove zahteve četverosporazuma.

Rim, (Kor. ur.) Kakor poroča »Messagero«, je Grška na ponovno kategorično prošnjo četverosporazuma glede na prosto razpolago Soluna in železnic odgovorila odklonilno. Nadaljna poročila že govore, da so zopet pričeli Angleži in Francozi z gospodarskimi nasilnostmi proti Grški.

Pariz, (Kor. ur.) Nekateri listi poročajo, da je odmor v atenskih pogajanjih uspeh vztrajnega delovanja nemške diplomacije.

Turško grška pogajanja.

Kolin, 3. decembra. »Kölnische Zeitung« poroča od dobro poučene strani iz Sofije, da se v Atenah in Carigradu vrše pogajanja o nekaterih gospodarskih stvareh in podanih. Nagla pogajanja opravičujejo upanje na uspeh.

X X X

Iz Rumunije.

Bukarešt, 3. decembra. »Mednarodna brzojavna agentura« javlja: Kakor poroča »Minerva«, se je včeraj vršil ministrski svet, ki je razpravljal o položaju. Nek član kabineta je listu izjavil: Vlada je trdno odločena, da stre vse nasilnosti opozicije v zbornici in na ulici in je vse potrebno že ukrenila. »Dreptatea« pa pristavlja, da se v vladnih krogih sliši, da je Bratianu povabil na razgovor voditelja konservativcev Marghilomana in Ariona, ali bi ne kazalo z Bukarešto proglasiti oblegovalnega stanja, da se napravi konec večnim škandalom vojnih hujščin.

Bivši ministrski predsednik Majorecu je zopet vstopil v politično življenje, da nastopi proti rusofilom, ki hočejo strmoglaviti Bratianuja. Dosedaj so mu vedno zauzali; sedpa j izprevidijo, da svoje ga cilja z njim ne bodo dosegli in zato ga hočejo vreči. Tudi s škandalom pri prestolnem govoru so hoteli Bratianuja kompromitirati v očeh kralja.

Kaj pomenja rumunska zaprtija Donave.

Berlin, 3. decembra. Neki balkanski diplomat je »Lokalanzeigerju« izjavil: Vest o rumunski zaprtiji Donave je najvažnejša vest včerajšnjega dne in

ne pove nič več ali nič manj, kakor da je veliko vprašanje o stališču Rumunije dobilo sedaj jasen odgovor. Sedaj je brezdvomno gotovo, da se je Rumunija vsemu ruskemu snubljenju znala ustavi in je odslej za to gluha. Z zaprtijo je Rumunija postavila svojo nevtralnost na granitno podlago.

Promet med Bolgarijo in Rumunijo.

Bukarešt, 3. decembra. (Kor. ur.) »Independance« poroča: Rumunska in bolgarska vlada proučujeta, kako bi bilo mogoče spraviti čez Odrin v Rumunijo nekaj tisoč železniških voz blaga, ki se nahaja v Solunu in ki je last Rumunije.

Kaj dobimo iz Rumunije.

Bukarešt, 3. decembra. (Kor. ur.) Prodanih in osrednjima velesilama pridržanih 50.000 železniških voz žita se razdeli tako: 20.000 žel. voz pšenice, 10.000 žel. voz koruze, 7500 žel. voz ječmena, 5000 voz ovsa, 2500 voz graha in 5000 voz fižola.

X X X

Italija in pomoč Srbiji.

Rim, 3. decembra. (Kor. ur.) »Giornale d'Italia« potrjuje Sonnino-ve izjave, da Italija misli samo oskrbovati srbske čete z živili, strelivom in olajšati takozvano koncentracijo za bodoči sunek. Zaenkrat tedaj sama ne misli na ristančno ofenzivo.

Rim, 3. decembra. (Kor. ur.) Libijski guverner general Ameglio, ki naj bi vodil vojaške operacije v Albaniji, se je vrnil v Tripolis.

Italija zahtevala preveč za balkansko ekspedicijo.

Sofija, 3. decembra. Pri svojem obisku v Solunu je Kittchener angleškim generalom povedal, da je Italija ob njegovem obisku v Rimu za udeležbo pri balkanski ekspediciji stavila zahteve, katerih ni mogoče izpolniti. Za majhno število čet je zahtevala celo Albanijo.

Turčija v vojski.**TURŠKO URADNO POROČILO.**

Carigrad. (Kor. ur.) Iz turškega glavnega stana:

Iraška bojna črta.

Naše čete krepko zasledujejo sovražnika, da izpopolne njegov poraz (Angležev) v Iraku popolnoma. Dognali smo, da presegašo sovražne izgube v bojih od 23. do 26. novembra število 5000. Poleg tega je mnogo sovražnih častnikov in vojakov zapustilo svoje čete, da se rešijo v okolico. En sam dan je odpeljal sovražnik s parniki približno 2900 ranjencev. Sir Komej, politični agent angleškega glavnega stana, se nahaja med ranjenci. Ker sovražnik ni mogel ustaviti svojega umikanja celo v po njem močno utrjenem Azizie, se je poizkušal s svojimi zadnjimi oddelki in v varstvu svojih monitorjev 15 km južnovzhodno od navedenega kraja ustaviti, a smo ga z nenadnim napadom ponoči od 30. novembra na 1. december prisilili, da se je moral umakniti proti Kutulami, 170 km južno od Bagdada. V mestu Azizie in v okolici smo našli polno materiala, municije in veliko vojaških predmetov. Naši v okolico poslani vojaki so zaplenili stotine sovražnih velblodov. Dejstvo, da je sovražnik le mal del objektov in materiala, ki ga je popustil, mogel zažgati in da ni mogel vzeti veliko častnikom pripadajočih objektov in tehničnega oropja, kaže velikost sovražnikovega poraza. Poleg tega smo zaplenili 5 monitorjev, veliko železno šalupo, polno provianta in streliva in eno ladjo. Dognali smo, da je sovražnik ob svojem prehitrem umikanju prekučnil več municijskih voz v reko Tigris. Da prikrijejo svoj poraz, so Angleži domačemu prebivalstvu razglasili, da so sklenili z nami premirje. Izgovor je pa onemogočilo zasledovanje naših čet, ki slede sovražniku tik za petami. Od štirih sovražnikov vzetih letal smo tri zopet popravili in letamo z njimi nad sovražnimi četami.

Kavkaška bojna črta.

V okolici Wana se je sovražnik po boju z našimi brzimi oddelki umaknil proti vzhodu. Na bojišču je pustil 250 mrtvecev.

Dardanelska bojna črta.

Naše čete, ki so poizvedovale, so pri Anaforti odstranile del žičnih ograj pri sovražnih strelskih jarkih in so ujele nekaj sovražnikov. Sovražnik je 30. novembra nekaj časa vzdrževal z baterijami na suhem in na morju brez učinka ogenj v raznih smereh. Naša artiljerija je odgovarjala na ogenj, obstreljevala sovražne vojaške, ki so jih opazovali v nekritih postojankah, dalje tabor in municijske vozove sovražnika, katere je uničila. Nadaljeval se je pri Arburnu boj s topovi, bombami in s strojnimi. Sovražnik je poizkušal zopet popraviti strelske jarke, ki smo mu jih pri Kanlisertu uničili, a je to preprečil naš ogenj. Neko sovražno križarko, ki je popoldne otvorila ogenj na postojanke našega levega krila, je naša artiljerija prisilila, da se je morala umakniti. Pri Sedil Bahrju je prisilil ogenj naše baterije neko sovražno baterijo, ki je obstreljevala anatolski breg

morske ožine, da je morala utihniti. Neka sovražna, oklopnica vrste »Agamemnon« je streljala proti Kilidbaru; nekaj krogel je padlo na bolnišnico, ki leži v tem kraju. Neko naše letalo je prisililo neko sovražno letalo, ki je letalo nad Kabatepe, da je moralo bežati.

Vojska z Rusi.**AVSTRJSKO URADNO POROČILO.**

Dunaj, 3. decembra. Uradno se razglša:

Mestoma boji s topovi in praske.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 3. decembra. Wolff poroča iz velikega glavnega stana:

Na največjem delu fronte se ni zgodilo nič važnega. Pri vojni skupini generala pl. Linsingena so naše čete presenetljivo napadle pri Podczewiczce (severno od železnice Kovel—Sarni) nek naprej potisnjen ruski oddelek in so ujele 60 mož. Vrhovno vojno vodstvo.

Boji na zahodu.**NEMŠKO URADNO POROČILO.**

Berlin, 3. decembra. Wolff poroča iz velikega glavnega stana:

Dva sovražna monitorja sta brezuspešno obstreljevala pokrajino pri Westende. Južno od Lombartzyde pri Nieuportu smo presenetili francoske straže; ujeli smo 9 Francozov. V ostalem se bojevanje na tej črti v primeri s prejšnjimi dnevi ni izpremenilo. Zahodno od Roye se je moralo v ognju naših obrambnih topov izkrcati neko francosko dvokrilno letalo. Ujeli smo letalca, 2 častnika. Vrhovno vojno vodstvo.

Dosedanje francoske izgube.

Berlin, 3. decembra. »Vossische Zeitung« javlja iz Haaga: V listu »New Statesman« objavlja neki v Parizu živeči Anglež razne članke o vojnih bremenih in piše: »Iz zanesljivega vira izvem, da je Francoska dosedaj na mrtvih, ranjenih in ujetih izgubila 2.700.000 mož, od katerih jih je okoli 2 milijona za boj nesposobnih. Število 600.000 mrtvih ni previsoko cenjeno.

Dosedanje angleške izgube.

London, (Kor. ur.) Skupne angleške izgube do 9. novembra v armadi in v morarici znašajo: Častniki: mrtvih 6940, ranjenih 13.118, pogrešanih 2061. Moštvo: mrtvih 102.783, ranjencev 317.138, pogrešanih 68.290.

Kitchener opravlja svoje posle.

London, (Kor. ur.) Asquith je izjavil v poslanski zbornici: Kitchener je prevzel zopet posle v vojnem uradu in se je udeležil posvetovanj vojne komisije ministrstva kot vojni državni tajnik.

London, (Kor. ur.) »Times« izvaja v uvodniku: Zadnja poročila o bitki pri Ktesifonu ne vzbujajo upanja, da bi se kmalu prodiralo proti Bagdadu. Angleške izgube so bile močne. Število ranjencev se ceni na 2500, števila ujetnikov niso objavili.

Novo ministrstvo na Angleškem.

Curij, 3. decembra. Po informacijah iz Londona bo Asquithovo ministrstvo odstopilo. Govori se o novem ministrstvu, katero bo vodil Carson. Novo ministrstvo bo pa še bolj sililo na končno zmago nad Nemčijo. To vest razlagajo tako, da je uvedba splošne vojaške dolžnosti sklenjena stvar, katere pa Asquith noče izvesti.

Novi angleški prevozi na vzhod.

Berlin, 3. decembra. Iz Newyorka poročajo: Angleško vojno vodstvo pripravlja nadaljne prevoze čet in vojnega materiala na vzhod. Angleška vlada je rekvirirala 100 velikih parobrodov raznih parobrodarskih družb, katere hoče vporabiti za prevozne svrhe za Egejsko morje in Egipč.

Kako poročajo naši sovražniki.

Dunaj, 3. decembra. (K. u.) Iz vojne tiskovnega stana se poroča: Uradna ruska dnevna poročila od 29. in 30. novembra vsebujejo vesti o dozdevnih ruskih uspehih pri Kozlinuči, severno od Častoriska. Te vesti so izmišljene. — Kako drzno se lažejo v svojih uradnih poročilih Črnogorci, se vidi v tem, da je isti dan, ko so naše čete vkorakale v Plevlje, črnogorsko dnevno poročilo poročalo o neki zmagi Črnogorcev na prelazu Metalke. Kdor količkar pozna balkanski zemljevid, bo takoj uvidel, da je ta trditev naravnost nemogoča. — Vredno se pridružuje temu načinu uradnega vojnega poročanja italijansko uradno vojno poročilo z dne 1. decembra, ki pravi, da Italijani ojačujejo osvojene postojanke in da njih artiljerija uničuje naše nove obrambne postojanke. Prvega Italijani ne morejo

delati, ki nimajo nikakih osvojenih postojank, drugega pa prav tako ne, ker imamo mi še vedno v posesti svoje stare postojanke. Celo poročilo je preračunjeno na varanje javnega mnenja, kar se jim zdi potrebno vsled zborovanja italijanske zbornice.

Na morju.**Potopljeni parniki.**

London, (Kor. ur.) »Reuter« poroča: Potopljen je parnik »Colenso«. Posadka je rešena. Potopljen je tudi parnik »Orange Prince«.

London, (Kor. ur.) Lloyd poroča: Potopljen je grški parnik »Zarisis«. Del posadke so izkrcali na Malti.

Dementi in dementi o podmorskem čolnu.

Berlin, (Kor. ur.) Kljub dementiju z 1. t. m., da je poročilo o uničenju nekega nemškega podmorskega čolna po angleških letalcih popolnoma izmišljeno, poroča v izpopolnilo Reuterjev urad: Iz več uradnih obvestil o zračnih bojih sledi, da je bil uničen del podmorskega čolna, ki ga je obstreljevalo angleško letalo in da se je podmorski čoln v nekaterih minutah potopil. Wolffovemu uradu se z merodajne strani iznova potrjuje, da je angleško letalo, če odgovarja Reuterjevo poročilo resnici, uničilo najbrže kak angleški ali pa francoski podmorski čoln.

Portugalska napoveduje svojo pomoč Angliji in njenim zaveznicam.

Lizbona, (Kor. ur.) Vlada je izjavila, ko se je predstavila zbornici, da se hoče pridruiti za zmago pravice in pravičnosti, ki se nahaja na strani Anglije in njenih zaveznikov, in dovoliti potrebno pomoč.

Dnevne novice.

+ Cenj. novim naročnikom uprava ne more vselej ustreči izraženim željam glede pričetka pošiljanja lista, ker jej pridejo denarne pošiljke z zelo veliko zamudo. Odškodujemo jih zato s tem, da zapišemo poslano naročnino za primerno daljšo dobo, kot je bilo naročeno.

+ Vojnosirotninska božičnica. Na drugem mestu objavljamo drugi izkaz darovalcev, ki kaže, kako splošno je zanimanje za to akcijo. Zares, kdorkoli ima čuteče srce, se mora ogreti za misel, da naj ne preide božični čas mimo ubogih vdov in sirot naših junakov brez žarka tolažbe in utehe. Veliko je že število blagih darovalcev, gotovo jih je pa še mnogo v deželi, ki se mislijo udeležiti s primernim prispevkom, po svojih močeh. Naj hitijo, da ne mine potrebni čas, kajti v Božiču naj bo že vsaka potrebna vdova v posesti za njene sirote namenjenega daru. Obdarovati se hoče vse potrebne rodbine v deželi, zato je treba dosti prispevkov in treba jih je brzo, da se zamore pravočasno vse pripraviti. Naj nihče ne zamudi prilike, učiniti dobroto, ki je zanj častna in zaslužna. Darove sprejema deželna blagajna v Ljubljani, vsa županstva in vsi župni uradi na Kranjskem.

+ Pomagajte sirotam in vdovam naših junakov! Po odredbi knezoškofijskega ordinarijata se vrši jutrišnje nedeljo po vseh župnih cerkvah cele dežele nabiranje darov za vojnosirotinsko božičnico. Da bi se ljudstvo udeležilo z največjo vnetostjo zbirke in korist najpotrebnejšim, ki so največjega usmiljenja vredni!

+ Sin poslanca Roškarja umrl. Vojška je pograbila svojo žrtev sedaj tudi iz hiše našega poslanca g. Ivana Roškara, nadbudnega 25letnega sina Milana Roškara. Položili so ga v grob 27. novembra v Celovcu. Vsled prevelikih ran, zadobljenih na južnem bojišču, je moralo končati mlado življenje. Bil je četovodja pri trdnjavnem topniškem polku in že od začetka vojske v težki vojaški suknji. — Umrl je dovršil pred leti kmetijsko šolo v Grottenhofu. Počiva naj v miru junak! Potrtim starišem in vsem sorodnikom naše iskreno sožalje!

+ Hrvatski sabor je sklican na 20. decembra. V kratkem zasedanju bodo razpravljali o proračunu in indemniteti vladi. Z ozirom na razne pomisleke Hrvatov glede centrale denarnih zavodov je ogrski finančni minister Hrvatom obljubil, da bo skušal upoštevati njihove želje.

+ Marija baronica Wamboldt pl. Umstadt, roj. baronica Falkenstein, posestnica gradu Hmelnik na Dolenjskem, je umrla dne 20. novembra v Umstadt na Nemškem in bila pokopana dne 24. novembra v družbinski rakvi v Birkenau na Heškem. Zaprtila je tri otroke; starejši je baron Filip Hugo, c. kr. komornik in vitez Malteškega reda, ki je v vojni službi od prvega začetka vojne. Oženjen je na gradu Frischau na Moravskem z grofico Harrach in vodi ondi nemške krščanske socialce. Drugi, Bardo, živi na Nemškem; hčerka Elizabeta je redovnica Sacré Coeur v Pressbaum pri Du-

naju. Baron Hugo je dedič gradu Hmelnik in toplo priporoča mater vsem znancom v pobožno molitev.

— **Predsednik najvišjega računskega dvora** je postal nekdanji ministrski predsednik dr. Maks Vladimir baron Beck.

— **Umrli** je v Zagrebu vpokojeni profesor cerkvenega prava na zagrebškem vseučilišču dr. Ferdo Belaj.

— **Po smrti odlikovani.** Padli polkovnik Franc Drennig je bil za izredno junaštvo odlikovan z viteškim križcem Leopoldovega reda z vojno dekoracijo. Padli nadporočnik pri 17. polku Stanislav Zorko pa je dobil vojaški zaslužni križec III. reda z vojno dekoracijo.

— **Umrli** je v noči dne 1. decembra po dolgem, mučnem bolehanju oče veleč. gospoda ribniškega dekana Skubičca, g. Jož. Skubič. Pogreb se je vršil včeraj dopoldne v Hrovači pri Ribnici. Naj počiva v miru!

Mornariški generalinženir Skoda je predvčeršnjim došel v Pulj.

G. dr. A. Breclj se začasno nahaja v Ajdovščini, a se v kratkem vrne v Gorico.

Umrli je v Ljubljani Julijan Gerdol, mestni učitelj in kadet v rezervi iz Trsta.

Nov zapisnik pograničnih družin iz Primorske priobčimo v ponedeljek.

Padel je pri Gorici dne 22. t. m. za dom in za cesarja Karol Leskovec. Počiva na pokopališču v Gorici. Bodi mu zemljica lahka!

— **Brambni ščit v Kranju.** Slovesno zabijanje žebeljev v brambni ščit se prične v nedeljo, dne 5. t. m., ob 11. uri na Glavnem trgu v Kranju in se čene žebjem: posrebrneni 20 K, ponikljani 10 K, beli 1 K in črni 20 vin., slednji stanejo za dijaštvo in ljudsko šolsko mladino 10 vin. Podrobnosti v »Gorenjcu«.

— **Častno svetinjo** za 40letno zvesto službovanje je prejel g. Franc Žiher, nadučitelj v Vurbergu.

Otroka v peči sežgala. V Celju je kuharica Terezija Hangler svojega lastnega otroka položila v peč in ga sežgala.

Nenađna smrt. Srčna kap je zadela v Trstu gospo Ano Leho, ul. Bonomo št. 1; 1. t. m. so našli mrtvo v postelji.

Ljubljanske novice.

Ij Miklavžev večer v šentjakobskem okraju. Šentjakobsko prosvetno društvo vabi svoje člane, da posetijo v nedeljo točno ob 6. uri zvečer s svojimi otročiči njega društvene prostore, ker je zanje Miklavž napovedal svoj obisk med petjem in tamburanjem. Na veselo in bogato svadenje!

Ij **Odlikovanje.** Njegova c. in kr. Visokost gospod nadvojvoda Franc Salvator je podelil gospodični Avgusti pl. Mattanovich, učiteljici na mestni dekliški šoli pri sv. Jakobu v Ljubljani, srebrno kolajno Rdečega križa z vojno dekoracijo. — Gospodična pl. Mattanovich sodeluje že od začetka vojske neprenehoma in neumorno kot nadzorovalna dama garnizij. bolnice v II. državni gimnaziji.

Ij **Za primorske begunce.** Prejeli smo: Trgovsko osobje tvrde A. Zankl sinovi, Ljubljana, izroča za primorske begunce znesek 20 K.

Ij **Plin.** Mestni magistrat razglašja: Navzlic vsem prizadevanjem plinarna že več časa ne dobiva za svoj obrat porabnega premoga. Zato bo njena zaloga premoga kmalu pošla in bo plinarna, ako se poraba plina takoj izdatno ne skrči, prisiljena čez nekoliko dni obrat ustaviti. P. n. stranke se pozivljejo, da porabo plina za razsvetljavo najmanj za polovico zmanjšajo, porabo plina za kuhanje in kurjavo pa popolnoma opusté. To je sedaj edino sredstvo, s katerim se utege odstraniti preteča katastrofa, da plina popolnoma zmanjka. Čim dobi plinarna zadosti premoga, se poraba plina ne bo več ovirala.

Ij **Ljubljana brez plina.** Z magistrata se poroča, da je plinarna vsled pomanjkanja premoga primorana drugi teden, najkasneje v sredo, **ustaviti obrat.** Mestni magistrat se je na vse moguče načine prizadeval, da bi dobil za plinarno premog. C. kr. ministrstvo je celo odredilo rekvizicijo premoga na korist plinarne, premoga pa vendarle ni.

Ij **Padel** je na italijanskem bojišču uradnik splošne prometne banke gospod Anton Prusnik.

Ij **Umrli** je včeraj v Ljubljani Radec-Kijev veteran g. Zaharija Zurlini, star 90 let. Udeležil se je bojev leta 1848., 1849. in 1866. na Laškem. Slava vjegovemu spominu!

Padel je v bojih na goriški Kalvariji Ivan Rojec, pleskarski pomočnik. Vrlemu junaku blag spomin!

Ij **Veljavnost starih krušnih kart** za prihodnji teden. Z ozirom na to, da se ta teden ni mogla oddajati ljudem moka, je sklenil aprovizacijski odsek mestne občine ljubljanske, da bodo stare neuporabljene krušne znamke veljavne tudi drugi teden. Podaljševali jih bodo v lokalu nasproti popisovalnega urada na magistratu. (Pri-

tliče Galetove hiše na levo.) Tamkaj se navadno ob petkih izdajajo krušnice.

Ij **Prodaja špeha po mestni aprovizaciji.** Mestna aprovizacija bo prodajala špeh v ponedeljek. Na vrsto pridejo številke do 700.

Ij **K vojakom vpoklicani** Janez Režek je izgubil včeraj v Ljubljani 40 K. Kdor je denar našel, naj ga prinese k blagajni v trgovino g. Samca na Mestnem trgu.

Gospodarsivo.

— **Najvišjih cen za vino** ne bo.

— **Nadrobna prodaja ješprenja, ajdove moke, koruzne moke in koruznega zdroba.** Za nadrobno prodajo ješprenja, ajdove moke, koruzne moke in koruznega zdroba je določila deželna vlada za kilogram naslednje prodajne cene: ješprenj št. 10 — 66 h; ješprenj št. 9 — 68 h; ješprenj št. 8 — 70 h; ajdova moka, bela št. 1 — 82 h; ajdova moka, temna št. 2 — 58 h; koruzna moka in koruzni zdrob: vsakokratna od vojnega prometnega zavoda za žito določena oddajna cena z 10%nim poviškom. Prodajalci so dolžni z razločno vidnim napisom označiti reči (§ 1.), ki jih imajo v svoji prodajalni, po posameznih vrstah in poleg te označbe hkrati razločno označiti cene posameznih vrst po teži. Vsako mešanje ali drugo izpreminjanje kakovosti za prodajo pripravljenih reči (§ 1.), je najstrožje prepovedano. Prodajalci v § 1. navedenih reči morajo nabiti odtis tega ukaza v svoji prodajalni na dobro vidnem, pozornost vzbujajočem mestu. Prestopke tega ukaza kaznuje, kolikor se ne kaznujejo kazenskosočno, na podstavi § 35. cesarskega ukaza z dne 21. junija 1915. l., drž. zak. št. 167, politično okrajno oblastvo z denarno kaznijo do dvatisoč kron ali z zaporom do treh mesecev, v obtežljivih okoliščinah pa z denarno kaznijo do 5000 K ali z zaporom do šest mesecev.

— **Podaljšanje roka za izročitev kovinskega orodja.** »Wiener Zeitung« objavlja odlok ministrstva deželne bramb., s katerim se podaljša rok za izročitev kovinskega orodja do 31. januarja 1916.

— **Za prevoz krmil.** »Wiener Ztg.« objavlja odlok poljedeljskega ministrstva sporazumno z notranjim trgovskim in železniškim ministrstvom z 2. t. m. glede na transportna potrdila krmil.

— **Zahtevajte dolžnostne otrobi!** Dežela Kranjska ima dobiti od žita, ki so ga prodajali posamezni posestniki komisijonarjem Zavoda za promet z žitom ob času vojne, približno 31 vagonov dolžnostnih otrobi, kateri se imajo razdeliti med upravičence. Vsak, kdor je prodal žito komisijonarjem imenovanega zavoda, ima pravico do polovice otrobi, ki se napravijo iz oddane množine žita. Na vsakih 100 kg žita odpade 9½ kg. otrobi. Žal, da se ti otrobi premalo zahtevajo, kar bi bilo posameznim upravičencem priporočljivo, posebno ker otrobi primanjkuje sploh, tako, da še vsak tiste male množine, ki je odmerjena, gotovo ne bode prejel. Zato je velikega pomena, da se ti otrobi obdrže v deželi. Vsaka, tudi najmanjša množina, ki jo ima prejeti posamezen posestnik, mu bode dobro služila. Dolžnostni otrobi se oddajajo na podlagi modrih nabavnih listov, katere je izstavil komisijonar vsakemu posestniku, ki mu je oddal žito. Na istem je tudi zaznamovano, do katere množine otrobi ima pravico. Oddajanje otrobov vsakemu posamezniku bi bilo za mlinarja zelo naporno in težavno delo, zato je najbolje, da posamezni komisijonarji sporoče zastopnici Centrali za krmila, t. j. Gospodarski zvezi, koliko dolžnostnih otrobi pripade za njih okraj ter ji dološljejo tozadevne modre nabavne liste, katere naj nabere pri posameznih upravičencih. Priporočati je, da si posamezne množine upravičencev notirajo, ker se bode nakazalo le toliko otrobi za dotični okraj, kolikor jih glasom nabavnih listov pripade. To delo pa prevzame lahko eventuelno županstvo, župni urad in dr.

Gospodarska zveza bode potem preskrbela, da se ti otrobi nakažejo iz najbližnjega mlinarja za cel okraj in se bodo potem potom komisijonarjev, županstev in dr. razdelili med upravičence. Dolžnostni otrobi so tudi mnogo cenejši. Stanejo samo 17 K 20 vin. v mlinu in na postaji mlinar 17 K 70 vin. brez vreč. Omenjamo še, da se otrobi iz mlinov ne smejo preje izročiti, dokler se ne dobi tozadevno dovoljenje od Centrali za krmila na Dunaju, ozir. njene zastopnice Gospodarske zveze v Ljubljani.

Znamenje bližajočega se miru?

Važen kronski svet v Londonu.

Berlin, 3. decembra. Iz Londona poročajo listu »Deutsche Tageszeitung«: Današnjemu kronskemu svetu pripisujejo

največjo važnost. Maršal French je nalašč prišel iz Flanderskega v London, da se udeleži kronskega sveta. Jutrašnji londonski vojni svet pod predsedstvom kralja Jurija bo končnoveljavno odločil o tem, če se opusti ali nadaljuje balkanska vojska.

Koliko sovražnikovega ozemlja smo zasedli.

Berlin. »Düsseldorfer Generalanzeig.« poroča: Osrednji velevalsti sta zasedli okroglo 470.000 štirjaških kilometrov s 33 milijoni prebivalci. — Naša državna polovica meri 300.005 štir. km z 28.600.000 prebivalci; torej smo vzeli sovražniku s svojimi zavezniki toliko zemlje, kolikor jo obsega Avstrija brez Ogrske in Bosne in Hercegovine in še skoraj polovico več. Iz zasedenega ozemlja bi lahko napravili 47 kranjskih dežela in ostalo bi še 2115 km².

V vojnem času igra med drugimi tudi šivalni stroj precejšnjo vlogo, saj mora ravno šivalni stroj v tem času sešiti na milijone vojaških oprav, kakor zimskih plaščev, kožuhov, hlač, čepic, srajc, čevljev itd. in to tako urno, da pride v poštev le prvovrstni brzošivalni stroj. Razen tega pa še mora biti vse po predpisih lepo in trpežno sešito s strojem. Vse to delo pa izvršuje le »Pfaff« šivalni stroj brez težkoč, vsled česa so tudi največje avstrijske in nemške vojaške tvornice uniform opremljene s Pfaffovimi šivalnimi stroji. Marsikdo bi si rad v tej draginji zaslužil nekaj kron, pa mu manjka šivalnega stroja katerega si pa lahko vsakdo nabavi osebno ali pismeno tudi proti mesečnemu odplačevanju pri splošno znani domači tvrdki Ign. Vok, Ljubljana, Sodna ulica št. 7, katera ima edino in največjo zalogo svetovnoznanih Pfaff šivalnih strojev v priprostitih in najfinjših opremlah, kjer se lahko tudi vsak priuči šivati brezplačno. Več v inseratu.

Fellerjev dobro učinkujoči, oživljajoči fluid iz rastlinskih esenc z zn.

„ELSA-FLUID“
lajša
bolečine.

12 steklenic poštne prosto 6 kron. Lekar- nar E. V. Feller, Stubica, Elztrg št. 285 (Hrvatska). Čez 100.000 priznanje in pripor.

Sanatorij GUTENBRUNN, Baden pri Dunaju

Frizkal. — dietetično zdravilišče I. vrste. Prospekti na razpolago. Sef-zdravnika: Dr. pl. Auf-schnaiter, ces. svet. dr. Podzabradsky. 1004

Št. 17161.

Razglas.

Dne 3. januarja 1916 l. ob 10. uri dopoldne se bo vršilo v deželnem dvorcu (Kongresni trg) XXVIII. žrebanje obveznic 4% deželnega posojila vojvodine Kranjske.

Deželni odbor kranjski

V Ljubljani, dne 30. novembra 1915.

Tužnim srecem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancom prežalostno vest, da je Bog Vsemogočni našo iskreno ljubljeno soprogo oziroma mater, teto, sestro in svakinjo, gospo

Antonijo Može, roj. Suša

danes ob 1/10. uri dopoldan, prevideno s tolažili sv. vere, po kratki, mučni boleznii v starosti 48 let, poklical k sebi v boljše življenje. Pogreb predrage rajke se bo vršil v nedeljo 5. decembra 1915 ob 4 uri pop., iz hiše žalosti na pokopališču na Dvoru. Sv. maše zadušnice se bodo brale v več cerkvah. Priporočamo jo v blag spomin in molitev.

Dvor, dne 3. decembra 1915.

Franc Može, soprogo.

Dušan, sin. — Ana, Mici in Zofi, hčere. — Janez, Anton, Mihnel, Ignac, Jože, bratje. — Frančiška, sestra. — Ivan Štolfa, An'on Vran, svaka. — Josipina in Ana Suša, svakinje.

Najnovejši pojav v filmski umetnosti z godbo in petjem.

Komorna godba

Odlomek iz življenja. Sestavlil in insceniral Franc Hoffer.

V glavnih vlogah:

2576

Lota Neumann in Derit Weixler.

Za ta film je sestavljena posebna godba. Pevske točke poje operna pevka gospa

MARIČI PERŠLOVA. — Samo:

Kino »Central« v deželnem gledališču.

Zobna krema

KALODONT
70 vinarjev.

Posestvo se prodaja sestojéče iz 2 hiš s zraven pripadajočimi gospodarskimi poslopji, 1 sadni vrt, 2 njivi, 2 travnika in 1 majhen gozd. Posestvo leži pol ure od Celja. Kje - pove upravništvo »Slovenca« pod šteč. 2578.

Pozor! Vse blago Pozor!

kakor tudi čevlje, dokler kaj v zalogi, brez zvišanja po stari cenl. Tudi zalogo nagrobnih vencev s trakovi in napisi.

Prosim, prepričajte se!

1574

Uljudno se priporoča tvrdka

K. WIDMAYER, pri »Soluncu«, za vodo.

Išče se

mesečna meblovana soba

s separatnim vhodom. Naročila in cena na upravništvo pod št. 2540.

Delavci za kape in krznarska dela

se takoj sprejmejo proti dobri plači. Kje, pove uprava tega lista pod št. 2554.

Gospodična

zmožna slov., nem. in ital. jezika, želi nastopiti službo kot vzgojiteljica ali pa družabnica. — Vprašati je na upravo »Slovenca« pod šifro »Vzgojiteljica«.

Naznanilo!

Ravnokar mi je došla z Nizozemskega večja množina

čebuljic

hiacint, tulipanov, narcis, stacet i. t. d. v raznih barvah in kakovostih, priporočam jih v nakup semenska trgovina

Al. Korsika v Ljubljani

Bleiweisova cesta ali Vrtača št. 3.

Enonadstropna hiša

se zaradi odpotovanja pod ugodnimi pogoji takoj proda. Več se izve v Rožni dolini št. 222 pri Ljubljani.

Krojač

za večja kosovna dela se sprejme proti dobremu plačilu. Naslov se izve v upravi tega lista pod št. 2555.

Posojilnica v Radovljici,
registrirana zadruga z omejenim poroštvom.**24. redni letni občni zbor**

se vrši

v ponedeljek, dne 13. decembra 1915, ob 3. uri popoldne v posojilniški prostorih.

Dnevni red:

1. Poročilo ravnateljstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Čitanje revizijskih poročil Zveze slovenskih zadrug in sklepanje o njih.
4. Potrjenje letnega računa za l. 1914.
5. Volitev ravnateljstva.
6. Volitev nadzorstva.
7. Slučajnosti.

2547

Ravnateljstvo.

Vabilo

na

Izredni občni zbor

Krščanskega gospodarskega društva v Idriji,

reg. zadr. z omej. zavezo,

ki se bo vrši

v nedeljo, dne 19. decembra 1915 ob 4. uri popoldne v prostorih „Katoliške delavske družbe“ h št. 272.

Dnevni red:

1. Prememba pravil.
2. Slučajnosti.

2556

Načelnstvo.

1 steklenica 20 vinarjev.
Naročila po povzetju.

Proda se

kratek klavir

za 300 K ali tudi mesečno 10 K in 50 K se plača napre. Več se poizve pri Luka Armoni organist Studeno pri Postojni Noiransko.

Gospodična

vešča slovenskega, nemškega in italijanskega jezika isče mesta blagajničarke ali prodajalke. Cenjene poudbe se prosijo poslati na upravo tega lista pod št. 2560.

Učenca

iz poštene hiše v trgovino mešanega blaga sprejme takoj

2553 Josp Olšin, Laški trg.

Neznosne nadloge uši — rešijo
vojaka zanesljivo in trajno**Sadnikarjeve vrečice**

katere imajo 10 prednosti:

1. Niso nosilne škodljivce.
2. Učinkujejo zanesljivo.
3. So brez duha.
4. So snažne.
5. So priročne.
6. So na leta trpežne.
7. Ne škvari jih mokrota.
8. So poceni.
9. Zadržujejo novonalezbe.
10. Pošiljajo se v pislih.

Sedanja veda dolži edino uši kot prenašalce pegastega legarja. Ktor se ubrani uši je varen pred to kugo. — Vrečice prodaja:

Čvančara, drogerija, Ljubljana: J. R. Hočevar, lekarna, Vrhnika: J. Koschir („Pri Orio“), Kamnik.

Laneno semev vsaki množini se kupi.
Ponudbe na**A. ZANKL, sinovi,**

tovarna barv v Ljubljani.

Iskrena zahvala vsem, ki so nam
v naši veliki žalosti izkazali dobrodelno sočutje.

Rodbina dr. Ivan Šusteršič.

Volja Vsemogočnega je bila, da je naš nepozabljivi in iskreno ljubljani sin in bratec, gospod

HENRIK MAIGEN

načelnik in bat. pribočnik, odlikovan z zaslužnim križcem 3. r. z vojno dekoracijo, s »Signum laudis« in Najvišjim pohvalnim priznanjem,

v starosti 24-let, podlegel smrtno nevarnim ranam, zadobljenim na severnem bojišču, dne 25. oktobra 1915 v bolnišnici v Kazanu na Ruskem.

Umri si, ki si z vso vnemo izpolnjeval dolžnosti svojega stanu, v cvetu svoje mladosti in lahka Ti bodi zemlja v dolgi tuini.

Maše zadušnice se bodo brale v cerkvi „Marijinega Oznanenja“.

V Ljubljani, dne 4. decembra 1915.

Martin in Roza Maicen

Martin,
praporščak 7. p. t. p. polka, sedaj na laškem bojišču, brat.Roza,
sestra.

Učiteljski zbor c. kr. učiteljskih v Ljubljani javlja tužno vest, da je njega ljubi tovariš, gospod

JANKO JANEŽIČ

c. kr. vadnični učitelj VIII. čin. razreda

v četrtek, dne 2. decembra po mučni, dolgi bolezni, previden s svetotajstvi za umirajočce, v 56. letu svoje starosti mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb predragega rajnika bo v soboto, dne 4. decembra ob 2. uri popoldne iz hiše žalosti, Škofja ulica št. 10.

Izvrstnemu in vestnemu učitelju, najboljšemu prijatelju mladine, vrlému in ljubeznivemu tovarišu, ostani blag spomin!

V Ljubljani, dne 3. decembra 1915.

2568

Št. 15272.

Razpis ubožne ustanove.

Mestna občina ima za leto 1915 oddati Dragotin Zagarjevo ustanovo, obstoječo iz razpoložljivih glavninskih obresti, katere znašajo 500 K.

Iz tega zneska je dati podporo potrebnim članom Dragotin Zagarjeve bližnjega, če pa tega ni, tudi daljnega sorodništva.

Ako bi pa potrebnega sredstva sploh ne bilo, je iz te ustanove podpirati reveže iz bivših predmestij Krakovo in Trnovo, izvemši Opekarsko cesto, takoj imenovano „Gmajno“, kjer so novi naseljenci.

V smislu teh navodil opremljene prošnje je vlagati pri vložnem zapisniku mestnega magistrata

do vštelega 20. decembra 1915.

Na zakasnelo vložene prošnje se ne bo oziralo.

Mestni magistrat ljubljanski

dne 1. decembra 1915.

Kdaj srečno naše bo domovje? —
Sreče nadja se in boji.

Slov. kat. akad. tehn. društvo »DANICA« naznanja, da je njen član

IVAN ŠUSTERŠIČ

cand. iur.-poročnik

padel junaške smrti za domovino na italijanskem bojišču.

Vrste članov se redijo, —
najboljši padajo,
„Danica“ žaluje.

„DANICA“

Dunaj, dne 1. decembra 1915.

Najvarnejša založitev kapitala.**Gozdi**se prodajo
v delih po 10 do 150 orakov in
več, v lepi, ravni legi, blizu kolodvora.

Ponudbe

na upravo grafične KRUPA pošta GRADAC
na Dolenskem

: Naročajte „Slovenca.“ :

ANTON BOČbarvarija in kemična pralnica
Ljubljana, Selenburgova ul. 6Dela se izvršujejo tudi na
Glinah št. 46. Nizke cene!
Točna in solidna postrežba!
Obstoj trdke že čez 50 let.Prvo kranjsko podjetje za umetno
steklarstvo in slikanje na steklo**August Agnola**

Ljubljana

Dunajska cesta št. 13
pri „Flgovcu“se priporoča slav. cerkvenim
predstojništvom kakor p. n.
občinstvu za solidno izvršitev
vsakovrstnega umetnega ste-
klarstva in slikanja na steklo,
za steklarstvo v figuralni in
navadni ornamentiki, stavbno
ter portalno steklarstvo —
Zaloga steklenega in porcela-
stega blaga vsake vrste, sve-
tilk, zrcal, okvirov za podobe
itd. — Narisi in proračuni na
zahtevo zastoj. — Spričevala
mnogo dovršenih del na raz-
polago. 74**Tvrška „Zaler & Co.“**
v Ljubljani, Franca Jožefa cesta št. 5.kupi: orehe, suhe češnje,
krhlje, suhe hruške, gobe,
kašo ozir. proso.

Ponudbe se prosi z vzorci in navedbo cene.

**Božič
1915.**P. n. občinstvu vlijudno nazna-
njam, da sem osebno nakupil v
prvovrstnih tovarnah različne pred-
mete za**božična darila.**Imam sedaj bogato zalogo ju-
velov, zlatnine, srebrnine in ur,
dalje raznovrstne vojno-spominske
predmete: lastno patentovane in
druge različne spominske prstane
in vsakovrstne znake. Zastopstvo
oficijelnih vojnih kozarcev.**Lud. Cerne**

juvelir, Ljubljana, Wolfova ul. 3.

**Specialni oddelek
platna**

v trgovini

A. Šarc lastnica Jadviga Šarc
Ljubljana

Selenburgova ulica št. 5

nudi se priložnost
za dobri in ceni
nakuprjuh
brisalk
prtov
prtičev
brisač
odejnih rjuh
blazin
pernatih blazin
pernic
žepnih rut

Za vojake zimsko

perilo:

hlače
jopice
sviterje
rokavice
žilogrelce
nogavice
dokolenice
kolenogrelce
ušesogrelce
gamaše**Švicarska vezanina****Komu je znano**kaj o Jerneju Prijatelju, vojaku v L. I.
R. 27., VI. Komp., 2. Zug, rojenem l. 1883
v Ponikvah pri Vel. Laščah, na zadnje bi-
vajočem na Vrhniku pri Ložu. Po poročilu
nekega četovodje-domačina, je izginil ime-
novani 21. maja t. l. v bitki pri Delatyn-u
(Kolomea). Vsa dosedanja poizvedovanja
pri „Rdečem križu“, so bila brezuspešna.
Kdor bi o njem kaj vedel, se vlijudno prosi,
naj blagovoli isto poročati na naslov: **Janez
Matevžič, pos., Vrhnika 60. — Stari trg
pri Rakeku.** 2434**Štambilije**vseh vrst za urade,
društva, trgovce itd.
Anton Černe
graver in izdelovatelj
kavčuk - štambiljev
Ljubljana, Selenburgova ul. št. 1.
Geniki franco. 553 Geniki franco.**Kranjska deželna podružnica v Ljubljani**

n. a. dež. življ. in rentne, nezg. in jamstvene zavarovalnice

sprejema zavarovanja na doživetje in smrt, otroških dot., rentna in ljudska, neškodna in jamstvena zavarovanja.

Javen zavod.

Absolutna varnost.

Nizke premije.

Udeležba na dividendah pri življenjskem zavarovanju že po prvem letu: Stanje zavarovanj koncem
leta 1914. . . . . K 173.490.838—
Stanje garancijskih fondov koncem leta 1914. . . . . K 48.732.022-76
V letu 1914. se je izplačalo zavarovancem na dividendah iz čistega dobička . . . K 432.232-66Kdor namerava skleniti življenjsko zavarovanje, veljavno za **vojno zavarovanje**,
naj se v lastno korist obrne do gori imenovane podružnice. — Prospekti zastoj in
poštne prosto. 1439Sposobni zastopniki se sprejmejo pod najugodnejšimi pogoji.
Marije Terezije cesta št. 12.Oblastveno konces. zasebna posredovalnica
za nakup in prodajo zemljišč in posestev**VALENTIN ACCETTO**

zapriseženi sodni izvedenec

Ljubljana, Trnovski pristan št. 14.

Prodajalci ali kupci naj se obrnejo na zgoraj imenovano posredovalnico.
Vse vrste posestva, vile in zemljišča na izbiro. 249 Tajnost zjamčena.**Zaloga pohištva in tapetniškega blaga.****Mizarstvo.**Popolna spalna
oprema za 2 osebi
zgotovljena iz tu-
ali inozemskega
oreha ali hrasta z
marmorjem in og-
ledalomZaloga otroških
vozičkov.Cene
konkurenčne.

Blago solidno.

350 A

J. Pogačnik

Ljubljana, Marije Terezije cesta 13-18.

Ustanovljeno l. 1893.

Ustanovljeno l. 1893.

Vzajemno podporno društvo
v Ljubljani

registrovana zadruga z omejenim jamstvom

sprejema in obrestuje hranilne vloge po

Rentni davek plačuje iz
svojega. Zunanjim
vlagateljem so za poši-**5%**ljanje denarja na razpo-
lago brezplačno položi-
nice poštne hranilniceZadruga dovoljuje posojila v odsekih na 7½, 15 ali 22½ let;
pa tudi izven odsekov proti poljubnim dogovorjenim odplačilom.
Dovoljujejo se ranžijska posojila proti zaznambi na plačo in
zavarovalni polici ali poročstvu. Prospekti na razpolago.Društveno lastno premoženje znaša čez 600.000 kron.
Deležnikov je bilo koncem leta 1914 2228 s 16.493 deleži, ki repre-
zentujejo jamstvene glavnice za 6.432.270 kron.

Načelstvo:

Predsednik: Andrej Kalan, prelat in stol. kanonik v Ljubljani.

I. podpredsednik:

II. podpredsednik:

Ivan Sušnik, stolni kanonik v Ljubljani.

Karol Pollak ml., tovarnar v Ljubljani.

Člani: Fran Borštnik, o. kr. profesor v pokoju v Ljubljani; Ignacij Zaplotnik, katehet
v Ljubljani; Ivan Dolenc, o. kr. profesor v Ljubljani; dr. Jožef Gruden, stolni kano-
nik v Ljubljani; Anton Koblar, dekan v Kranju; dr. Jakob Mohorič, odvetniški kandidat
v Ljubljani; dr. Fran Papež, odvetnik v Ljubljani; B. Remec, ravnatelj trg. šole v Ljubljani;
Anton Sušnik, o. kr. gimnazijski profesor v Ljubljani; dr. Viljem Schweitzer, odvetnik v
Ljubljani; dr. Aleš Ušeničnik, profesor bogoslovja v Ljubljani; Fran Verbič, o. kr. gim-
nazijski profesor v Ljubljani.

Nadzorstvo:

Predsednik: Anton Kržič, o. kr. profesor in kanonik v Ljubljani. — Člani: Anton
Čadež, katehet v Ljubljani; Ivan Mlakar, profesor v Ljubljani; K. Gruber, o. kr. sin. rač.
oficijal v Ljubljani; Avguštin Zajc, o. kr. rač. revident in posestnik v Ljubljani.**Orehov okrogli les**kupi v vsaki množini po najvišjih cenah
Peter Angelo, Ljubljana. Le pismene ponudbe se žele, tudi od tr-
govcev. — Posredovalci se iščejo proti
dobremu plačilu. 2426**Zahtevajte**zastoj in poštne prosto moj glavni
cenik s 4000 slikami ur, zlatnine in
srebrnine, glasbil, predmetov iz usnja
in jekla, potrebščin za gospodinj-
stvo in toaletu, orožja, municije itd.

Prva tovarna ur

Jan Konrad, o. kr. dvor-
ni založnik Brück št. 1224 (Čaško)Nikelnaste Roskopf-ure K 3-90, 4-20, 5-
Srebrne K 8-40, 9-50. — Nikelnaste budilke
K 2-90, Budilke z dvojnimi zvonci K 4-
Pošilja se po povzetju. — Nikak riziko!
Zamena je dovoljena ali denar nazaj!

Kupi se večjo množino

trdih in mehkih

DRVza kurjavo. Ponudbe z navedbo cen, prosto
postaja Ljubljana (ali poljubni kolodvor z
navedbo eventuelne voznine do Ljubljane.)
Kupi se tudi v bližini kake železnice
postaje bukov gozd za posekati.Ponudbe na upravnništvo „Slovenca“
pod št. 2444**Volno**

za snežne čepice,

nogavice,

žilogrelce i t. d.

priporoča

TONI JAGER,

Ljubljana, Zidovska ul. 5.

žepnih električnih
svetilnik
in
baterij**K. A. Kregar**

Ljubljana, Sv. Petra cesta 21/23.

— Trgovci velik popust. —

Oglejte sipred nakupom veliko zalogo
izgotovljenih oblek za

moške, ženske in dečke.

2371 Velika izbir

površnih jopic

za dame in deklice.

„Pri Škofu“Pred Skofijo št. 3, Lingarjeva in
Medarska ulica.

Podružnica trgovke R. MIKLAUC.

Brzojavke:
Prometbanka Ljubljana.

C. kr.

priv.

Telefon št. 41.

Sološna prometna banka podružnica Ljubljana, prej J. C. Mayer

Centrala na Dunaju. — Ustanovljena 1864. — 30 podružnic. **Vogel Marijin trg — Sv. Petra cesta.** Delniški kapital in rezerve 65.000.000 kron.

Preskrbovanje vseh bankovnih transakcij, n. pr.: Prevzemanje denarnih vlog na hranilne knjižice brez rentnega davka, kontovne knjige ter na konto-korent z vsakodnevnim vedno ugodnim obrestovanjem. — Denar se lahko dviga vsak dan brez odpovedi. — Kupovanje in prodajanje vrednostnih papirjev strogo v okviru uradnih kurznih poročil. — Shranjevanje in upravljanje (depoti) vrednostnih papirjev in posojila nanje.

Ustmena in pismena pojasnila in nasveti o vseh v bančno stroko spadajočih transakcijah vsledar brezplačno. **Stanje denarnih vlog na hranilne knjižice dne 30. nov. 1915 K 89.454.908—,**
31. decembra 1912 na knjižice in tekoči račun K 336.633.922—.

Spiritol je vojakom peč!

Sveti, kuha, greje!

Nosi se v žepu! Neobhodno potrebno za bojišče! Razpošiljamo takoj našim prezebujočim vojakom!

Dobi se povsod!

Tovarna za „Spiritol“, Dunaj I., Gluckgasse 2.

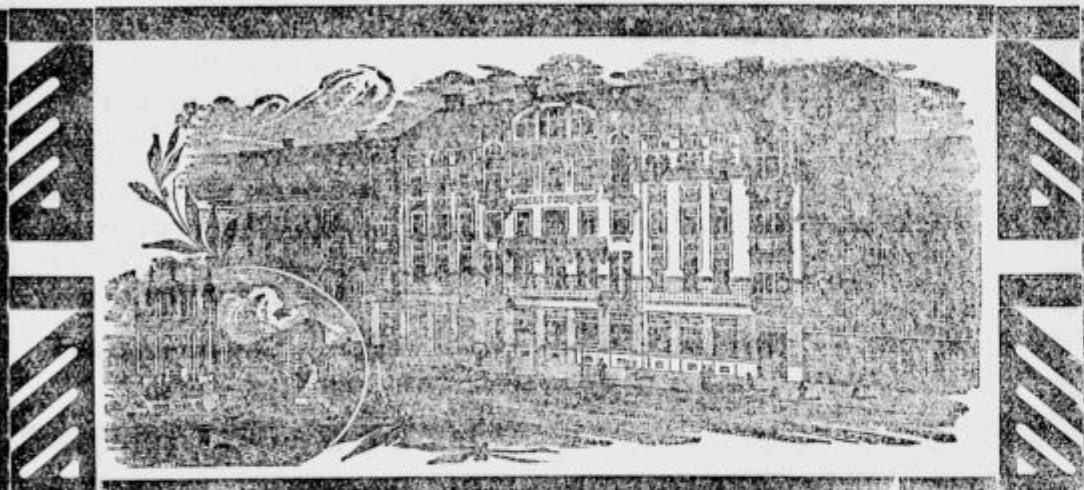
Razprodajalci se iščejo!

1942 1

Zaloge v Ljubljani:

A. Šarebon in Mihael Kastner.

Najboljša in najsigurnejša
prilika za štedenje!

LJUDSKA POSOJILNICA

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 6, prtiličje, v lastni hiši nasproti hotela „Union“ za frančiškansko cerkvijo

sprejema hranilne vloge in vloge v tekočem računu, za katere jamčijo ne samo njeni zadržniki temveč

tudi cela dežela Kranjska

ter jih obrestuje po 4³/₄%, brez kakega odbitka, tako da sprejme vložnik od vsakih vloženih 100 K čistih obresti 4.75 kron na leto. Stanje vlog je bilo koncem junija 1915 čez 23 milijonov kron. Za nalaganje po pošti so poštnohnan. položnice brezplačno na razpolago.

Načelstvo.

C. kr. avstrijska razredna loterija.

Pri naši poslovnici kupljene srečke so zadele:

K 300.000 glavni dobitok št. 10.202

Izžreban dne 16. okt. 1915, IV. lot.

$\frac{1}{8}$ K 5°—	K 30.000 št. 68.435 „ 10.000 „ 130.169. 7.788 „ 5.000 „ 68.425	$\frac{1}{2}$ K 20°—

mного dobitkov po K 2000, 1000, 400,
veliko število dobitkov po K 200.

Izplačali smo na dobitkih za

K 911.280°—

Nove srečke za 1. razred
V. loterije, katerega žrebanje se vrši 14. in 16. dec.

prodaja

Ljubljanska Kreditna banka v Ljubljani

kot poslovnica c. kr. avstr. razredne loterije in njene
podružnice v Celju, Celovcu, Trstu in Splitu.

Ustanovljeno v letu 1842.

Brata Eberl

Trgovina oljnatih barv, laka in firneža

Crkoslikarija

Slikarja, pohištvna in stavbena pleskarja

Ljubljana, Miklošičeva cesta

Nasproti hotela Union

Telefon 154. Telefon 154.

Jantarjevi laki in laščilo za sobna tla. Marx-email za pode, zid, železo in drugo.

Firnež iz pristnega lanenega olja.

Oljnate barve, najboljše

vrste fačadne barve,

vremensko neizpremen-

ljive (Kronsteinerja) barve, in raznovrstne vzorce za sobne slikarje.

Lake angleške za kočije, lake za pohištvo in druge predmete

Olje za stroje, prašno olje, karbolinej, čopiče za vsako obrt. — Vse potrebščine za umetnike, slikarje i. t. d.

Predmete in potrebščine
za žgalno in briljantno
slikanje.

Delavnica za črkoslikarska,
likarska in pleskarska dela
Igriška ulica 6, Gradišče.

1132

Zastave

2298

izgotovljene kakor tudi blago
po najnižjih cenah pri trdki

BENEDIKT & Co. LJUBLJANA

Kupi se takoj

po najvišji ceni vsako množino
jesenovega lesa in
bodisi okrogel (še stoječ) alt deske.
Orehovega lesa
I, II in III, vrste, vsake mere.
Domačega kostanjevega lesa,
vsake vrste. Sprejmejo se tudi zastopniki.
Pismene ali ustne ponudbe prosto vagon je
pošiljata trdki:

J. Pogačnik, Ljubljana
Marije Terezije cesta 13 (Kolizej).

2468

Župnik v pokoju išče

primerne službe

v Ljubljani event. tudi izven nje. Cenjene ponudbe
na upravo lista pod št. 2545.

izborne se je obneslo za vojaka v vojski in
sploh za vsakega kot najboljšo
bol oblažajoče mazanje
pri prehladu, reumatizmu, gihu, induraciji,
prsti, vratu in bolesti v hrbtu
Dr. Richter-ja
Sidro-Liniment. capitel
Nadomestilo Sidro-Pain-Expeller.
Sieklenica kron. — 30, 1'40, 2'—
Dobiva se v lekarnah ali direktno
v Dr. Richter-ja lekarni „Pri zlatem levu“,
Praga, I., Elizabetna cesta 5.
Dnevno raspošiljanje.

Karel Linhart, urar

Ljubljana, Marije Terezije cesta št. 7.
Zaloga useh vrst žepnih ur, ur na nihalo s
polnim bitjem, stenskih in kuhinj. ur, budilk.
Niklajste vojne ure, ure o zapestnicah z radijem ka-
zalnikom ali brez njega, zaloga srebrnih in niklajstih
ur „OMEGA“ po najnižjih cenah. 2070
:: Popravila se izuršujejo najbolje. ::

Za vođe občine na Kranjskem, kjer je vo-
uradov, šola in šoleznica, 1886 se izveštan in za-
nosljiv

občinski tajnik.

Nastop takoj ali v 14 dneh. Prednost imajo
vojašine prosti. Ponudbe s pričevali o dosedanjem
delovanju in zahtevami naj se vpošljejo pod šifro
»Zanesljivost« 2534 na upravnštvo t. l. 2534

Hranilnica kmečkih občin v Ljubljani

Dunajska cesta št. 39
v hiši Zadrugne Zveze

Nasproti „Bavarskemu
dvoru“ v bližini mitnice

Ustanovljena leta 1911.

Hranilnica kmečkih občin sprejema in obrestuje hranilne vloge po

4 1/2 %

Rentni davek pla-
čuje iz svojega. —
Vložne knjižice
drugih denarn. za-

vodov sprejema
kot gotov denar
ter se obrestova-
nje ne prekine. —

Hraniln. kmečkih občin v Ljubljani je pupilarno varen zavod, v katerega
nalagajo c. kr. sodišča denar mladoletnih. Njeno poslovanje je pod nad-
zorstvom posebnega komisarja kot zastopnika c. kr. dež. vlade v Ljubljani.
Posojila daje na zemljišča, občinam in korporacijam na amortizacijo.

Edino najboljše Pfaff šivalne stroje — Puch kolesa

priporoča

po ugodnih cenah in plačilnih pogojih

IGN. VOK
specialna trgovina šiv. strojev in koles
Ljubljana, Sodna ul. 7.

Lahki elegantni modeli
več vrst.

Cenik zastoj in franko. — **Zastopnike** sprejem.

A. & E. SKABERNÉ

Ljubljana, Mestni trg

Specijalna trgovina
pletenin, trikotaž in perila.

Priporoča svojo zalogo, kakor:

Sportno in vojaško perilo in sicer: nogavice, gamaše, dokolenice,
snežne kučme, rokavice, žilogreje, sviterje, pletene srajce in
spodnje hlače iz volne, velblodje dlake in bombaža.

Perilo za dame in gospode iz šifona, cefirja, barhenta in flanele.
Perilo za dečke, deklice in dojenčke.

Gumijevi plašči, nahrbtniki itd.

Na debelo in drobno.

1926

Modni salon

2100

Stuchly-Maschke
Ljubljana

Zidovska ulica št. 3 Dvorski trg 1.

Osebo izbrane
novosti z Dunaja
Priporoča: največjo izbero
klobukov za dame in de-
klce kakor tudi bogato za-
logo žalnih klobukov.

Solidno blago.

Popravila točno in vestno.

Priznana nizke cene.

Zunanja naročila na izbiro z obratno pošto.

Stroji za pripravljavanje

reporeznice, sekalnice
parilnice krompirja, meč-
kalnice, mline za debelo
moko, brzoparilnice
luščilnice za koruzo
stiskalnice za seno in slamo

krme

izdeluje in razpošilja

PH. MAYFARTH & Co., Dunaj

IL TABORSTRASSE Nr. 71

Illustrirani katalog
št. 726 gratis in franko.

Tovarna poljedelskih in obrtnih strojev.

Lepe zelo trpežne vojne

Nadalje priporočam

ново patriotično prilogo

s koledarjem za leto 1916., katera se
pošilja brezplačno in poštne prosto!

ure!

Za obilni obisk najvljudneje
vabim

F. Čuden

Ljubljana, Prešernova ulica 1

delničar švicarskih tovarn
„Union-ur“.

Velika izbira božičnih daril!

Sedaj v vojnem času najbolj praktična
in hvaležna

Miklavževa in božična darila
so samo

Gritzner in Afrana
šivalni stroji

3 milijone že v rabi!

so najboljše in nedo-
sežni v trpežnosti za
rodbinsko rabo in obrt.
Prednost: kroglični tek,
2381 biserni ubod.

Pouk v voženju brezplačno v hiši.

Edina tovarniška zaloga šivalnih strojev
Josip Petelinc, Ljubljana
za vodo ulica trnoviškega mostu, leva, 3. hiša

Schicht-perilo — Vojno-perilo

Najcenejši in najboljši način pranja:

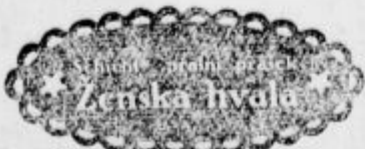
Namoči perilo nekoliko ur ali preko noči s pralnim praškom „Zenska hvala“.
Peri tedaj daljše kakor običajno. Samo malo mila — najboljšo Schichtovo milo znamka
„Jelen“ — je še potrebno, da se dobi najlepše perilo.

Prihrani delo, čas, denar in milo.

2408

Ominol je najboljšo sredstvo za čiščenje rok, v kuhinji in hiši.

Dobiva se povsodil

Dobiva se povsodil

